

Александар
ЛУКИЋ

ФАРМА
ПОСКОКА

Сабране песме, 1986 - 1991

*Александар Лукић је први добитник највише књижевне награде Едиције ЗАВЕТИНЕ - Амблем тајног писма света, за књигу **ЈАСПИС** (2008). Награда је неовчана, симболична, не додељује се само за једну књигу, већ за читав опус, у коме постоји евидентан раст од прве објављене до најновије, тј. награђене књиге. И састоји се, ево, у публиковању целокупног књижевног опуса.*

Библиотека

Добитници књижевне награде
Амблем тајног писма света

Коло I

Александар ЛУКИЋ
САБРАНИ РАДОВИ

ФАРМА ПОСКОКА

*У вагону Розанова. Оснивач подземне престонице.
Страшни суд (деталји). Вампировићи
(Прва књига сабраних песама)*

НЕЕВРОПА. БРОД ЛУДАКА

Европа. Брод лудака (Друга књига сабраних песама)

**ЛЕГЕНДЕ О РАМОНДАМА И РУЖИЧАСТОМ
ПЕСКУ МЕСЕЧЕВОГ СМАКНУЋА**

*Легенде о рамондама и ружичастом песку месечевог смакнућа.
У долини зидова. (Трећа књига сабраних песама)*

ЈАСПИС. НЕМУШТИ ЈЕЗИК. ЛИБЕЛА

*Јаспис. Немушти језик. Либела
(Четврта књига сабраних песама)*

MAESTRO PER RJETRO

Роман. (Пета књига сабраних дела)

ВЕСЕЛА МУМИЈА. КРИВЕ КИКЕ

Драме. (Шеста књига сабраних дела)

О УМЕТНОСТИ БУДУЋНОСТИ

*Оглед о богочовечанском реализму и М. Лукићу
(Седма књига сабраних дела)*

МИТАРЕЊЕ ЧУДОВИШТА

*Интервјуи, огледи, есеји, чланци, преписи. Бездана уметност
(Осма књига сабраних дела)*

Редактор и главни уредник

Мирослав Лукић

Одговорни уредник

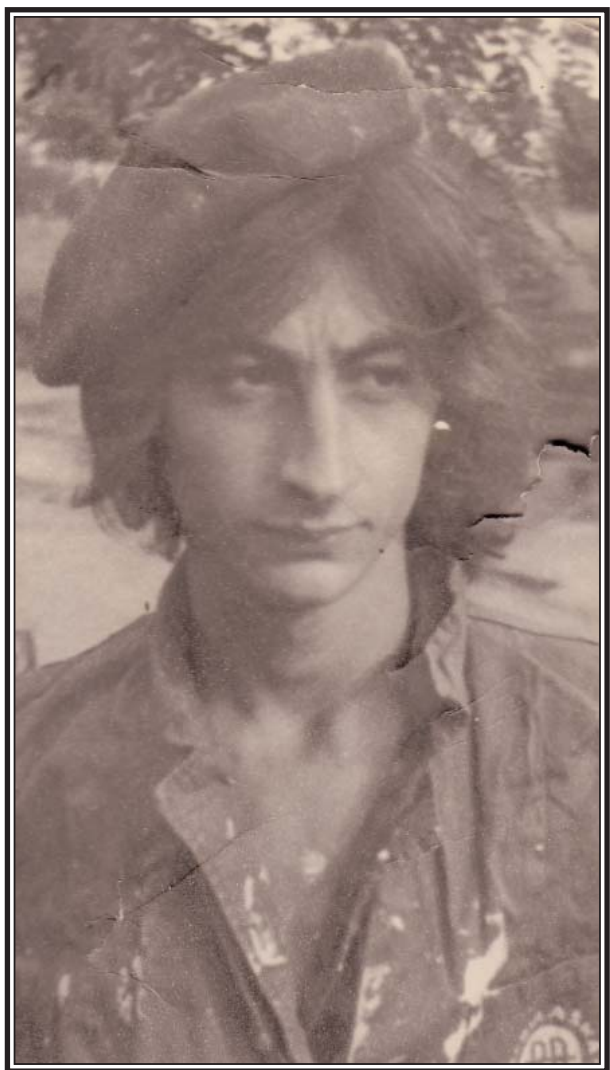
Димитрије Лукић

Прво дигитално издање

Александар
ЛУКИЋ

ФАРМА
ПОСКОКА

Сабране песме, 1986 - 1991

Песник А. Лукић, у младосѝи

У ВАГОНУ РОЗАНОВА

ПРИЗИВАО сам воду мушину, пенушаву и чуо лелек у магли на оној сирани где се уздиже бреџ и жробље. Дувала је кроз мене промаја, јер сам отворио све прозоре. Чинило ми се да сам најусамљенији. Умочио сам перо у маслило и засјао само шренутиак. Грудима ми прође дрхтај. Обележити папир представљало је одлучујући чин. Крућим, незграћним словима ја написах:

У ВАГОНУ РОЗАНОВА

Зајим сам се завалио у столицу. Обузело ме је осећање пошуне беспомоћности. ЗА КОГА, одједном ме обузе пишање, ЗА КОГА ЈА СВЕ ОВО ПОЧИЊЕМ? ЗА БУДУЋНОСТ, ЗА НЕРОЂЕНЕ? Први пут сам осетио свесћан величине онога што сам отпочео. Знао сам да је немогуће саобраћати са будућношћу. Чак ако будућност буде личила на садашњост, нико ме неће чути. А ако се буде разликовала од ње, моја ће мука остати несхваћена. И тако сам дуго и што зледао у папир. Беше чудно што сам изгубио не само моћ да се изразим, него што сам заборављао и оно што сам недавно видео. РОСНУ ПАПРАТ. БУЈНУ. Писати је лако, веровах, као што папир прогутта шуму. За ово сам се припремао годинама, ни у једном шренутику није ми падало на памет да би ми било потребно ишта друго осим храбрости. А време је пролазило и моја је глава била празна као коверат. Ја нисам примећивао ништа до белину сиранице испред носа, поплаву пишине. Нисам остављао себи пишања колико је саји; чуло се звиждање возова које је одјекивало час ближе, час даље, ноћ је испицала размаке, размаци сећања, помислио сам на све оно што сам првинуо и сакрио чак и од себе, и угледао ВАГОН РОЗАНОВА. И пошто сам до недавно путовао углавном у брзим возовима који су био само по цени подвоза, одлучих да пређем у ВАГОН РОЗАНОВА. . .

Ушао сам, дакле, у ВАГОН РОЗАНОВА, као у какву подморницу и учинило ми се да никад више нећу да изађем. А ВАГОН беше скоро полупразан. Ако не рачунамо Розанова – то црвено лице скоро ружно. И косу – боја вајре и накосишешену, АЛИ НЕ КАО ПЛЕМЕНИТИ „ЈЕЖ“ (МУШКА НАРАВ), ВЕЋ КАО НЕКИ УСКОВИТ-

ЛАНИ ТАПАС, ПОТПУНО БЕСМИСЛЕНО... *Лейоша* што
лица зрачила је из погледа и осмеха. Розанов се осме-
хивао некоме (или нечему) у даљини... Сасвим неочеки-
вано, и као за себе, почео је да прича о верности Богу, од
свега сам разабрао неколико речи („И само ћу плакати
над собом“). И ја заплаках. Гушио сам се мислећи на све
оно што нас је снашло и што тек предстоји. Судбина
нас добро чува. СУДБИНА ЧУВА ОНЕ КОЈЕ ЛИШАВА
СЛАВЕ! рече Розанов. И почех да пишем, пребављен
прошлосту. Ја нисам чувао прошлости, други су је
сачували за мене, а кад не буде било оних које понекад
сусрећем, особу са неизлечивом чежњом која се прео-
бражава у болести једног новог почетка, враћашу се
прошлости...

Моји синови су они који ће писати после мене о оним
стварима за које ја нисам имао довољно смелости...

37. Washington st.
Concord
NEW HAMPSHIRE 03301
U.S.A.

ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (1)

У мени је све било мртво, непролазно,
завејано, пусто.
Из даљине су допирале лоше вести:

ГРОМИКО У ЊУ ДЕЛХИЈУ
ДЕСЕТ ХИЉАДА ЦИВИЛА У ЗБЕГУ
(Израел бомбардује југ Либана)
хапшено 81 лице у Истанбулу
Ситуација у Ирану: ЗАУСТАВЉЕНА
ЧИСТКА У АРМИЈИ
Амерички маринци за Персијски залив
Кенија нуди САД коришћење војних
објеката. Брод СССР-а превози
Кубанце у НДР Јемен. Сукоб либанске
армије и Палестинаца.
Штраус: СВИ НА ИСТОМ БРОДУ

Пушио сам тридесет цигарета дневно
патио од, извините, пролива,
падао на испитима,
превише се бојао властите самоће,
подложен ружним навикама,
лењ, лењ,
окретао се на вртешци разочарања,
гледао како цене нарастају,
свеопшти поводањ хучао је из даљине

почетак отрежњавања.

Придајем велики значај труну у оку,
шкрипи, фасади, фијаску,
очи девојачке брсте све што је ново,
сочно и зелено.
Пријатељ сам себи и нисам. Платим скупо
све што је прошло.

Обожавам дневнике разочараних цура.

Ветар разноси пепео њивама.

Неко је довикнуо: Хоћемо ли узети карте?
За где? За шта?

Радо бих путовао у Шпанију, Мароко,
Лондон, Швајцарску, Хвар, на Плитвичка језера
или у Вирпазар. Ватра лиже околне кровове, тако
сам миран, паниче само врапци.

Сећам се једне јесени.
Ми оно описивали и ништа друго осим тога:
описивали.

Презимео сам као цветови хризантема
зачепљених уста
иза дуплих прозора.

Лежим загледан у плаветнило неба
и иза потиљка ми тутње *Шенкови*
Шенкови
Шенкови
Шенкови
Шенкови

само надање и чуда су водичи који осташе уз свет.

Поново: Драги слушаоци, тачно је 13 часова.
Радио Београд. *Весiiiiiiiiiiiiii!*

Кад сам се пробудио, она ми је стезала к.
толико јако да је болело,
враћам мило за драго
тој лепој животињи
туробној ноћи.
Јебем је својски
тако да се грчи и ћути
и повремено крикне.
Усрана деца се враћају из школе
и туку,
баре, баре,
блато,
гадњикави чај,
половњаче,
подне,

врућина,
пакао у који стигох са препоруком.

Лице ти је попримило боју
касних дворишних камилица,
о, Непозната,
Ти чудесни корали што лебде на небу,
пратим их, пратим,
све док не зароне у маглу.
Али нисам изгубио све у њима.
Све се измешало у мени и лишћу.
Зашто ми не саопштиш имена
што их кријеш,
једног страшног
и другог слатког?
Од кога да се чувам?
Њихове тајне ми подари:
тајну љубав и тајну издајства.
Уводни лист, први лист,
анђели хрле тек на крају.
Видим лешинаре, гробаре,
оштре своја оруђа,
свет је већ давно огрезао у мемли, несташици,
много је њих писало о томе.
Учим се да обуздавам осећања,
успомене су чај
у тој пећници што је зову човек,
успомене су сазреле веома касно
у таласима дављеничким.
Сад, кад се распадам у препотопској бари
и говнима, не предајем се и теби се не дам,
обичности,
много касније сећаћу се са поносом,
али много касније.

Споро се навикавам на грешке,
грешке су: улице, односи, беспарица, итд.

У мени је све било мртво, непролазно,
завејано, пусто,
али: можда више и нема смисла
причати о том?

Удишем мирис преврнуте земље...

НЕПРИЛИКЕ

Посејао сам семе, заливам земљу,
али месецима ништа не ниче, осим корова.

ФАРМА ПОСКОКА

Иако су собе пуне, недостаје нешто.
Није дошло очекивано, дошло је о в о .
Дошао је децембар и нагурао сметове.
Воњ коњски обојио је букве
и обале манастирске реке,
као боја за обрве и бркове.
Црна квочка и црни пилићи
квоцају пред манастиром.
Не могу да сагледам слику
будућности НАКОСТРЕШЕНЕ.
Све ме боли. Чак и сусрет са суседима,
јер су непотпуни и безлични, као презрели краставци.
У градовима сам изгубио године и илузије
Обновили су Вавилонску кулу
јер су желели нешто да кажу, учине.
Рекли су своје.
Прича о овоме би могла почети касно ноћу.
Очајање не треба пропустити.
Исто, исто, исто, као мост се надвило изнад,
гротескна, закржгала прошлост.
Бежим главом без обзира из места рођења.
Бежим од сељака, убиће ме.
Оно што видим, оно чега се сећам
сабласно је...

САЊАЈУЋИ О ФАРМИ ПОСКОКА

Мужа поскока је најunosнији посао данашњице

Хране за поскоке, хвала Богу, има: пољски мишеви
(Купујем пољске мишеве на килограм,
плаћам петоструко!)
Јер мени је важан отров. Килограм отрова поскока
више вреди него издавање целокупног опуса
Толстоја, Достојевског и Пруста!

Имамо доста отровница
довољно је имати стотинак поскока
и исто толико стаклених кавеза
и онда сваке седмице: музеј поскоке
Сваки поскок плъуне најмање по грам
Продајом отрова решићу најважније животне проблеме
Сем тога, то је веома хуман посао:
од отрова се справља противотров.
Имам план будуће фарме поскока,
не тражим ортаке. Јер живот са гујама
и мужа поскока је посао за оне
са малчице више неопходне храбрости.

Попови су ослобођени осећања

која ме повремено гуше,
политичари су ђавољи људи,
официруше су змијски поднадуле,
поглед гује зрачи необичним магнетизмом
као мрачна, ратна еротика.

Изгубио сам веру у људе, у програме, празна обећања.
Савременој поезији недостаје отров.
Један поскок плуне недељно
колико неколико најбољих песника читавог живота...

НА ОБАЛАМА ПОДЗЕМНЕ РЕКЕ

Пас мој верни чувар испред њушка,
водени пацов плови уз обалу
док иза њега титра једнакострани троугао

Зар овде има иког?
Кога да будим, кога да зовем,
кад сви хрчу, као заклани?
Четрдесет и једно зрно кукуруза,
четрдесет и једна мученица,
четрдесет и једно огледало,
пуштам вас – идите до неба,
сабирам вас – дођите до мене,
кажите ми, не лажите!

Зар ме заиста на списку нема?
желео бих да погледам смрти у очи.

У огледалу ватра гори,
у ватри лепојка седи,
чак се и бог чуди
како лепојка не изгори...

ФАРМА ПОСКОКА

ЦРНИ ВЕТАР (*привиђење*)

Чиме да зауставим црни ветар
покренут туђом безбрижношћу
што дува кроз пустињу у мени?
Звижди слично али.

Пуцају чахуре ладолежа,
лете са вранама бусени траве и облаци.
Налет ветра избезумљује
препеличасте врхове јела.
Планине се наслониле једна на другу
(загрљај подсећа на цокулу).

А црни ветар дува ли, дува!
Дува без краја и прво продувава
непроходне и троме шуме мојих (о)сећања
не дозвољавајући им да се укиселе,
као главице купуса.

Моје су делте узавреле, као унутрашње море боје угље-
на,
скоро катранасто; привиђење које ми се открило
убило ме, јер сазнах колико је мени још мало
остало да живим. Чиме да зауставим црни ветар?

РИБА ЦРВЕНА (*басма против урока*)

Пошле две девојке црвене,
ко кошић црвене,
ко залазак црвене,
пошле на реку црвену,
да улове рибу црвену.
Лов ловиле по реци црвеној,
испод врба црвених,
по муљу црвеном.

Уловиле рибу црвену.

Донеле је у кућу црвену,
очистиле и ставиле у катао црвен,
и додале лук црвен,
со црвену.
Кувала се, кувала, риба црвена,
док се није раскувала црвена.
Сипале су две девојке црвене
чорбу рибљу црвену,
рибље месо црвено,
у панице црвене.

Који су окусили чорбу црвену,
пали су на земљу.
Који су јели рибље месо црвено,
одмах су поцркали црвени...

ПОЉСКА МУШТИКЛА

То је само
једна обична црна муштикала,
претурам је по зубима
таквом спретношћу
као коштицу трешње.
Она је од јаворовине,
брат ми је донео из Варшаве.
Кад је ван устију,
држим је близу срца.

Ова муштикала је мој коаутор.
Пишемо заједно следеће:

Влажна септембарска ноћ
без комараца
револуција под прозором
као ораница, као зумбули
семе је засејано дубоко
не могу га откопати вроне, мислим)

Језик је овај УТВАРА
као вила од три стотине соба,
вампир је присутан,
његова женка-шерпа
порађа се на дршку

или ми се пак све то само
привиђа

У сеновитом делу позадине
тамо где обасјање допире случајно на кратко
мотају се наоружане сенке.

Ноћ и бесмисао очеве приче,
ноћ и створитељ свега удружују се.

Горки и опори мирис, прошлог,
ноћ, прошлост је једва видљива нит
унутрашњег стања духа,
преживљавање непостојећег.

Отац рече: не дирај туђе зло.

Ја видим оца каквим он себе никад видео није.

ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (2)

Нисам свиња. Сваког јутра повратим
одређену количину сплачине.
Никоме више не верујем. Ни себи.
Разјарени вуци су мање опаснији
од оних што се крију иза програма,
слаткоречивости.

Не верујем у оно што сам написао.
Можда ће то наћи одјека
у неколицини. Код оних код којих живот није
што и телефонски разговор на брзину...

Све мање пишем. Зар није боље
гледати, ћутати?
Гомилати у себи, дивити се?

На силосима успаваних голуба ред,
у бари оловносивој, ко глеђ, плови плувачка.
Голубови пикирају ниско, подигну прашину,
а онда се враћају горе.
Гледам једног, пије барску воду,
она му протиче кроз бакарносмарагдно грло као
кроз пишало...

Другови, много закерате. Постаћу песник чекајући
да објавите неколико појединости из ВАГОНА
РОЗАНОВА.

Однеће ме г о м л а , ко сахрањене књиге,
сува курца, у неку пивару, где ћу се конзервиран,
у очају, усмрдети, ко крем торта од лешника...

Не тражим много: дајте ми догађај, догађај кога
нико неће моћи да заустави и који више неће
звати догађајем кад се догоди. Или ме пустите
да на отпаду сакупљам зарђале завртње за
машину коју смишљам...

Шта ми је од свега остало?

Ни данас кад се сетим првих дана у касарни
нисам променио мишљење...

Ни данас кад се сетим моје прве љубави
ништа не улепшавам.
Увек сам почињао од нуле.
све до љубави.
Онанија: воња на покварен кромпир.

Драга – вапио сам – докле ћу да?

милујем ћутке перје загледан у родно церје сред црвене ноћи?

Дај, дај! да начиним значајан корак између ногу
(Можда сте и сами нешто слично осетили
пролазећи кроз врес и бурјан? Около су врвели
инсекти, весело и безбрижно, а пругасте и зелене пољске
станице
мирно су пиле укусне биљне сокове.
Таласало се лето у даљини,
а усамљени брестови шумели као море.
Мишар је трептао над невидљивим пленом
сред златних прелива...)
Моја прва љубав је мућак,
вулкан у песку...

Трска је шуштала, ми смо ћутали на ужареној обали,
патке су прхтале, ми смо одлазили у балавозелено
ја скренух у мрежу,
моја драга оде низ реку усправна као жандар...

Пођох напред у непознато.
М-р-а-к.
Само далеко светлуцају,
ко свици,
пламичци.
Промичу села и градови, земље и континенти
и баште са струковима босиока из којих одзвања литургија...

ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (3)

(Ову *Бележницу* купио сам у хотелу
ЛЕНЊИНГРАД 24. III 1983. године, када и
разгледницу на којој беше слика неке
непознате...)

Из рибизла (жбуна) излете птичица,
црвена као љута папричица.
Дивио сам се, радовао,
занемаривши плач и тугу крмелјивих сањара,
ловећи рибу по дубинама и плићацима лењинградских
свратишта
(то је моја приватна ствар; у поверењу: ја обожавам
штуке,
сирене и вожњу
ВАГОНОМ РОЗАНОВА са једног краја града у
други).
Не рекох ником где сам пошао,
водила ме је Нева. Пођох и не осврнух се.

ФАРМА ПОСКОКА

Прави затвор, царски, чак ни стражари нису
могли видети лице ухапшеног, три човека су само знала.
У зидовима постављена два слоја вуне тако да се
из једне ћелије у другу ништа није чуло.
Кроз решетке јединог прозора могла се назрети
Нева. Али оно што је било, поплава времена је однела,
и ако некада поново дођем овде,... итд.

Вечерас ћу те потопити, Аурора,
вотком и заводничким погледом:
заљубљаћу твоје бокове
лудилом предреволуционарног штимунга.

Ово је наша последња ноћ, Аурора,
можда се никада више нећу вратити.
Недостаје нам маркиз Де Сад!
Окрутан сам, ћурко, према теби
на тепиху
упловљавам у шумовит Едем,
што се као Гибралтар сужава
руменобелим обалама
твојих мраморних колена...

На фрескама Исакијевске саборне цркве
видео сам твоје страшно лице, Боже,
и заборавио на Аурору...

Ноћ. Пакао у коме се налазим нико не препознаје,
чини ми се док о њему пишем да нешто издајем.
Препознао сам уходе, док смо препродавали у
подрумима фармерке са словенског југа.
Живим као шпијун,
навикао сам на опрез...

Читаве ноћи луњам покрај Неве,
као неки јунак Достојевског,
гле, брадоња са вучијом главом,
близу је Василјевско острво,
не занима ме Зимски дворца,
Месец се љубља као леш утопљеника,
као сећање на Конштрат и Лава Давидовича Троцког...
Они што умиру за ствари о којима се ћути, увек
имају осмех, попут Адлофа Јофеа...*

* „Адлоф Јофе био је један од најспособнијих људи који су окруживали
Лењина у вријеме револуције. Читав је живот посветио комунистичком
покрету. Активно је судјеловао у револуцији од 1905. Био је ухићен, а
затим прогнан у Сибир и осуђен на присилни рад. Након октобарске ре-
волуције, у којој је одиграо изванредно значајну улогу, Лењин га је пред-
ложио за два дипломатска мјеста која су за совјетску Русију у то вријеме
била од посебне важности: најприје у Берлину – предводио је руску деле-
гацију у Брест-Литовску – а потом у Токију. Убио се 16. студеног 1927.
хицем у сљепоочницу“... Крај Адолфовог тела нашли су писмо упућено
Лаву Давидовичу Троцком из кога вреди навести барем неколико фраг-
мената:

„Драги Лаве Давидовичу,

Цијелој живојти држао сам да политичар мора увидјети кад му је вријеме да се повуче, баш као што глумац најушћи позорницу, и да је за њега боље отићи прерано него прекасно.

Више од тридесет година ггајио сам увјерење да људски животи имаде смисла само док је у служби нечеј бесконачној. То бесконачно за нас је човјечанство. Све остало је коначно и радити на штом нема смисла. Ако човјечанство једној дана и спозна неки смисао који је изнад њега, шта ће смисао постати јасан у тако далекој будућности да ће за нас човјечанство и онда бити нешто бесконачно. Ако нешто вјерује у најпредак, као што ја вјерујем, шта смје преставити да ће човјечанство пуно прије пројасити нашега планета пронаћи начина да избегне катастрофу и да се настани на млађим планетама. У том сећању налазио сам изнова свакога дана смисао свога живота. И кад данас гледам на своју прошлост, на оних двадесет и седам година што сам их провео у редовима наше Партије, мислим да с правом могу казати како сам за цијелој свој живојти остао вјеран тој филозофији... Зашто мислим да с правом могу казати да је сваки дан мога живота имао свој смисао. Али сада ми се чини да је дошло вријеме кад мој животи почиње губити смисао и зашто држим да га морам окончаити.

Данашњи руководиоци наше Партије, држећи се директиве да се члановима опозиције онемогући сваки рад, већ ми неколико година не допуштају бављење политичким или било каквом другом дјелатношћу која би одговарала мојим способностима. Како Вам је познато, Полишбиро ми је прије годину дана, као присташи опозиције, забранио сваки политички рад. Моје се здравствено стање у међувремену погоршало. 20. рујна, због мени непознатих разлога, љечничка комисија Централној комитети упутила ме на преглед специјалистима. Ови су категорички изјавили да је моје здравствено стање много горе него што сам мислио и да не смјем више ни дана остати у Москви, него да морам с мјеста отићи у иностранство, у неко прикладно љечилиште...

Након тога љечничка комисија Централној комитети није подузела никакве кораке за мој одлазак у иностранство ни за лијечење у земљи иако је сама одлучила да ме пошаље на специјалистички преглед. Чак је кремљском љекарнику било забрањено издавати ми лијекове као што је до сада чинио. Тако сам остао без бесплатних лијекова које сам донедавно добијао. Рекао бих да се то догодило у шренутику кад је скупина која се налази на власти почела проводити у дјело своју одлуку против другова из опозиције: ударити опозицију равно у шрбух.

...

Већ осам дана не устајем из кревета јер су се моје хроничне бољеице у оваквим увјетима јако погоршале, а посебно најгора од њих, мој сшари полинеуритис који је обеш акутан и изазива нејодносиве болове тако да не могу ни ходати. Већ сам девети дан без љечничке неге, а пићање о мом одласку у иностранство више се не поставља. Није ме посјетио ниједан љечник Централној комитети. Професор Давиденко и доктор Левин, које су позвали да ме прегледају, преискали су ми неке бескорисне лијекове, који очигледно не могу помоћи и отворено су ми казали да не могу ништа учинити, него да морам најхитније у иностранство (...). Вечерас је љечник Централној комитети друг Пошжомкрин, пренио мојој жени одлуку Централној комитети да ме не шаљу у иностранство, него да ме подврну лијечењу у Русији, уз образложење да специјалисти предвиђају дуго лијечење у иностранству, смашрајући краћи боравак бескорисним. Централни комитет не може за моје лијечење платити више од 1000 долара. — За посљедње боравак у иностранству добио сам понуду за објављивање мојих запис уз хонорар од 20.000 долара, али како би свака ријеч коју бих написао морала најприје проћи кроз цензуру Полишбироа то нисам пристао јер знам како се код нас фалсифицира повјест Партије и револуције. Чинио бисао Полишбироа састојао би се у штом да ми забрани објективну оцјену особа и њихових постулака, како првих вођа револуције тако и оних који се хвалисају да су то били. Према штом, ја данас немам никакве могућности за лијечење, осим ако ми Централни Комитет не одобри потребну новчану помоћ, а он након двадесет и седам година мога револуционарног рада смашра да мој животи и здравље не вриједје више од 1000 долара.

И зашто је, како сам Вам већ рекао, вријеме да докрајчим свој животи. Знам да партијско увјерење осуђује самоубојство, али мисли да ме ништо ко схваћа мој положај неће осудиши...

(Из књиге Лаве Троцкој, ИЗДАНА РЕВОЛУЦИЈА I, „Откар Кершовани“, Ријека, 1973, стр. 237-240, напомена А. Л.)

ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (4)

Не умем да причам, а врло бих радо
шапутао са пузавицама.
Куцам пријатељима на врата,
и понављам: Ја сам дошао да вас зовем.
Погледајте кроз прозор,
воз само што није кренуо...
Тај воз полази у тунеле снова
и лавиринте успомена, где зечеви скакућу око
пластова и силно се зажелех сеоског живљења.
Зар би оно могло да излечи мој зуб?
Мислим да је мајчина болест почела пре мог рођења.
Под трњином мравињак се уздигао као замак.
Видим: мајка силази низа стрмину
носећи пруже белих бреза.
Шапуће ваше мисли,
све што сте прећуткивали до дана данашњег.
Чува ваше тајне
које познаје само ближа фамилија.
Мислим да је мајка прозрела многе игре,
вашу скривену моћ.
Да сте рибари којим случајем
више би риба на вашој трпези било.
Овако дворишта су вам огромна и пуна пустоши,
пси на ланцима чувају добро ограђену пустош.
Оставили сте веру у Господа
и поверовали у нове светитеље.
Верујете да Свевишњи није прозрео вашу игру.

Лутао сам градом и срео смешне молере
који четкама фарбају старе таблице
чисте савести.

Живот обичних тица је само трен.
Оне друге су дресиране и брже стижу до циља,
дуже живе.

Знам да је тешко испричати све што носим у срцу,
какав ме хладни зној облио
док покушавам да опишем бољку зуба!

Настављам даље, до места где све патње
отвара кључ зубоболје.

У урвине је, као цркнута овца, бачен човек.

Али је душу понео ветар уз брегове
не дозволивши да се њена бит
претвори у сирћетну киселину.

Регрутован сам у заштитника и чувара
закопаног блага, сенки облака и народа који једући
још више добија апетита.

Живот је од воде до друге воде свезан у снопље.

Брод се враћа у матичну луку,
што је брод ближе познатим пределима и лицима
самоћа је све већа, док у једном часу не надрасте
брод, родно место, земљу рођења и континуитет,
и не може се поделити ни са ким.
Сагорео сам писма и постао рањив као штене
и све што би ме могло подсетити
на смирај и завичај и постојеће, нестало је.
Једино не могу сагорети себе, као писма.
Али преостаје ми рафинирани начин саморазлагања:
расућу се на папирима бледим,
разливам се у слова која пишем.

Ја који сам преварио самог себе
и у свом срцу заподео кавгу,
хоћу ли барем једном рећи нешто више
о својим њушењима са нечастивим?

Плочник се пресијава као површина језера.

Биће се савија као снежна грана
ошинута ветром кад успомене провале.

Бесмисао и ропац, који траје, ко зна докле ће потрајати?

Целог дана сам тумарао улицама
и били смо све време ја и моја зубобоља
и нико други осим нас. И бол се дизао
као што воде надлазе,
дисао сам убрзано и пљувао крв.
Грчило се тело и пробијало према зори,
плиткој и сивој као тигањ,
пролетео је голуб црвен и болестан,
заборавио сам барем на кратко на моју зубобољу,
пао на плочник и лепршао крилима,
сетивши се да има и горег, ето та изненадна
смрт градског голуба. Престонице, поред низа
предности, воњају на јодоформ, смрт.

Избегавао сам да се сећам мога народа,
мада је толико сећања одгурнуто у заборав,
пробијао сам се кроз сећање као између бисера
величине биберовог зрна. Носио сам на леђима
не крст властитог распећа: већ бремене човека
који држи у рукама као прегршт песка
безбројне судбине.

ФАРМА ПОСКОКА

Ишао сам узбрдо, а онда се саплео и
скотрљао: у земљу се нешто претумбавало.
Мислио сам да ће ме
на крају низбрдице дочекати најгоре што се
може догодити човеку који се одважио
да крене путем којим су ишли апостоли и Син божији,
али сам се само увалио у нешто љигаво и гадно
и одвратније од свињског говна.
Доле је био неописив страх, задах последњих времена
и сона киселина прозних предсказања.

Захваљујући неиздржљивој зубоболји,
скупио сам последње атоме снаге и
усправио се и крепло укаљан назад, узбрдо.

Не верујем у јеванђеља,
у то да је најнижима и најсиромашнијима
отворен пут ка срећи
док постоје челичне менгеле
зараде, отаџбине, привилегованих, судови, полиције,
уметност и војска. Још увек је свет
пун заблуда, замки, замкова, ђаволових клопки
и препрека срећи. Не верујем у Страшни Суд
јер је спорији од корњаче,
већ је при крају двадесети век,
и стални раст неких валута наговештава
важно понављање истог!

Спреман сам на скок.
Мада ме плаши ово осећање толико природно ипак
после једне дуготрајне тираније.
Ни једну болест не лечи ћутање.
Путујемо према гробовима и легендама
Све дубље улазимо у бучину,
косови прелећу поток са раковима и пастрмкама
идемо према урвинама, у којима се беле ко зна чије кости,
отвори вучјих јазбина
црне се као крзна кртица, али вукова нема,
чак ни трагова папака дивљих вепрова,
изумрли су као што су превремено завршили
многи који су морали да се суоче
са временима која долазе.
Век на измаку налик је на саксију
у којој је сатрулела
прошлост и увенула као струк мушкатла.
Је ли епоха двадесетог века
цивилизација хибрида?
Оплемењују ли воће историју
калемљењем?
Је ли човечанство имало друге шансе?

Видим старо здање

и греде које су избушили жишци.
Историја нас замајава.
То чиме нас храни
можда је подстицање једне подисторије.

Историја са којом се сударам
налик је на рогове пужа.
Историју праве као панталоне, по поруџбини.
Права историја још није написана,
или је закржљала као тринаесто прасе.

Беже ми мисли,
био сам на испраћају покојника.
Био је мраз. Срео сам две вештице на улици.
Није то било први пут.
Рекло би се мислим о нечему што ми титра пред очима
о води која цури са буковог листа,
о радницима у шуми прописа,
о онима који бауљају између стабала обраслих махови-
ном
већ и сами помало маховина,
о сељаку који се враћа са гробља
и каже: „Жени следују сваких 45 гана баџине,
као мртвом гађа!“

Као дечак пишао сам уз ветар,
та навика ме прати и данданас.
Једини начин да сачувам моје мисли
је да их непрестано бележим.
И док бележим, у мени се изненада отворе нека врата,
тајанствена, која воде у бескрајне лавиринте,
позовимо мајмуне да нам праве друштво,
стварних људских бића више нема,
ни ја више нисам оно што сам био,
ја сам све ређе ја,
ја сам јабука и црв,
лице и наличје,
ја сам најдубља нежност што чезне за најдубљом округ-
ношћу.
(Ја, дакле, нисам ја!)
Ја сам једини, самоме себи – савременик
Не ронимо сузе ако мајмуни остану уз нас заувек.
Признајмо: страх од последица заледио је у нама
читаве реке.

Прилагодити се значи мерити речи
и стално себе ућуткивати, обилазити истину као
погребну поворку у којој никог не познајеш.

Има једна стаза лета
коју ником показао не бих
она у мени трне и цвета, као дивље руже,
има једна дивна стаза
ја сам врбак пун чудеса,

ФАРМА ПОСКОКА

има у мени једна сеновита стаза
која води у мемљиве пудерасте шуме,
„Баук кружи Европом – баук чернобилизма“
и гљиве су отроване,
и јагоде, и салата,
малине и рибизле,
овчије и козије млеко,
трешње и дивљи зечеви.
И шуме су почеле да одумиру, као све друго,
те сад има умирања више него икада раније.
И чини мн се да у догледно време
никога више неће бити за разговор.
Боже, јеси ли отворио Седми печат?
Јер настала је таква тишина на небу и на земљи
Гледам облаке и *шражим анђела*,
и кад се натушти и наоблачи и загрме
изнад сеоских дворишта, задрхтах помисливши
на громове

и јеку и севање – муња и земљотрес
очекујући да седам анђела
затрубе.

Анђели су почели да трубе,
кад је затрубио трећи анђео
би како је записано у НОВОМ ЗАВЈЕТУ:

*„... Паде с неба звијезда велика, која ѓораше као
букџиња, и паде на шређину ријека и на изворе вода.*

*А име звијезди беше Пелен. И шређина вода,
посџа пелен, и мноџи ѓуди помријеше од вода,
јер посџадоше ѓорке.“*

Постоје у мени извесни страхови
који навиру као мрави: нагризају ме
док лежим и ишчекујем звук трубе
четвртог, петог, шестог и седмог анђела.
С оне стране где је човек стављен на искушење
и муке, душу издувава. Засадите бели багрем
да мирис искушенике у живот поврати.

Незадовољници, није препоручљиво да читате ово,
ту нема утехе, јер су ови редови као снегови
крајем марта: гледаш их увече,
а ујутру их већ нема.

Вуку вас доле, саплићу, убијају,
скривају остатке у катакомбе напуштених рудника,
где светлост сунца ретко или никада не допире.
Не само у земљама Латинске Америке
многи гробови за које зна само неколицина ѓуди
без обележја никада неће бити ни откривени.
Не веруј у званичну верзију догађаја.
Видићеш, биће друкчије, било је друкчије.
Целати су остали чистих руку,
значи стекли иметак, изродили децу
и умрли природном смрћу у својој постељи.

Ви би да се умешате у свадбу
где сватови галаме и иду без реда,
али будите радије посматрачи на перону
железничке станице који испраћају
стару локомотиву у музеј...
Из прикрајка кумујте оном што надлази.
Када свадба прође, пођите за онима,
који нису нигде. Ионако једне суморне јесени
схватићете да је за све касно, осим за смрт.
Замире вам поглед, он се гаси као звезда падалица
поврх крошњи далеких јова. (Ваша слабост је у томе
што сте спремни сатима, годинама, гледати
у једну тачку!)
Не усуђујете се. *Ваш сѝрах и мој сѝрах*
се изједначавају и сједињују
као различити звукови у суморну мелодију.
Не верујем да сте спремни
и довољно нагојени за жртву.

Кров будуће зграде коју мутно назирем
налик је на писту за увежбавање стројевог корака.

Кад пукне мехур није исто као кад свиње
поцепају клечану, торбу: мехур се никада више
не може закрпити!
О трутовима имам своје мишљење:
користим их за пецање рибе.
Боље је ипак прећутати једно име,
једну јесен и воњ трулих георгина.
Ни сада се не сећам ко их је донео.
и зашто су ту чак и сада када их више нема.
Нико ми не долази. Као да сам забранио посете
на неодређено време. (Увиђам да је неред бољи.)
Нада мноме, као и над вама пуца невидљиви бич.
И ове што се дубље заплићем у властите поре
прошлог, у сећању, увиђам да би с пуним правом
све то могао да назовем животом. (У животу се
све збива случајно).

И све што сам више мислио, све више сам се враћао уна-
траг.

Шта је ипак живот? Никада нећу лагати да је живот
то што чиним, већ оно друго, што не чиним.
Нит оно што сањам. Можда је живот оно
што никад нећу сањати?

Тако је било страшно све што је остало иза нас.
Из непознатог правца плушти дарезљива помисао:
преварити ђавола.

Злоупотреба прошлости давила је слушаоце.
Плашљиви се удружују стављајући главу у торбу.

ФАРМА ПОСКОКА

Отворићу своју душу као писмо,
тако нећу изгубити осећај стварности.
Празнину моје душе ниједна жена не може да испуни,
Ко кости на кострешени надвијају се облаци кишни.
Видим у очима других оно што је тако давно прошло
Све више сусрећем будуће проститутке около себе,
просјак на гробљу. (Живот се само понавља
толико усиљено и неиздрживо.)

Град у коме сам студирао је мртвачница.

Клиника, у центру града, мртвим сном дрема,
као лешеви недавно преминулих.
Град је пут, као и моја соба.
Ја чекам позив из далеке земље.

Сетих се старе воденице
и људи који су у њој мтели.
Упиће се нечија мисао,
у миру одболована патња,
на месту где је мрела воденица
никаких трагова нема,
као на гробу никао купињар
који пас луталица запишава.
Сад нема воденице ни вампира.

Гора се сваке године креше,
а у овом забрану годинама нико то не ради.
и реших да почнем да крешем гору,
макар шумарима морао да платим високу казну,
припремам лисник за зиму.

Од брежуљака обраслих шипражјем
и осињака изградимо летњиковце
у које нико жив заћи неће,
јер стражу ће чувати стршљенови.

Поново покушавам ухватити
неухватљиве мисли у себи,
довољно је да чујем шум у ноћи
напољу и да помислим на баука.
Можда је баук утвара пролећних ноћи?
Је ли над земљом
или под водом у муљу?

Барабама зовем све оне који нису упућени у ствар.

Одлучујем се на одважан корак,
и полазим у извесност пропасти.
Као мрав милим на длану,
док силазим у породичну генеалогiju,
у дубраве боје презрелих оскоруша,
у колебања и недоумице, године безимене.

Што год покушавам више да кажем,
све мање казујем.
И све би можда кренуло да имам испред себе снег.

Улазим међу људе као у магацин расходоване робе.
Пропиње се јесен, необуздана као коњ риђан.

Идем према стаблима која су огуљена зечијим
секутићима. У ствари, ја сакупљам суварке за
ватру коју годинама припремам. И док суварци
разног дрвећа суви као кост шапућу: *хајге*
йоййали, у мени се пуши већ густ слој дима
који гуши.

Да је барем шума уз мене док потпаљујем
суварке! Допиру дозиви са свих страна, али ја
се не одазивам барабама. Грејемо се на ватри нас
неколико, нејасних лица, неизвесних судбина...

Оркестар ватрогасног друштва у даљини
вежба познату мелодију. Велика је срећа што не
познајем довољно себе, што нисам ироничнији.
Можда бих се знатно раније примакао
бресту што на својим гранама држи августовску ноћ
(та слика из детињства се не заборавља),
када бих знао ко га је оборιο, крадом однео?
Буђење успомена је као изненадно покретање
камена од бубрега до бешике...

Мој отац је стручњак за свирање на багремовом листу,
али има Влаха у Звижду који на багремовом листу
свирају као славуји. Волим мирис хајдучке траве.
Удишући мирис пуним плућима мирис презрелих
дудињки, чаробни мирис супрасних крмача под
дудовима,
посматрам пупавце, павит, приближавам се мом детињ-
ству.
Агресивни, мирни, необјашњиви. Прашници
невена. Дивља мирођија
ме подсећа на младе сељачке удовице
код којих се долази ноћу... Ја се сећам свега, јер
сам онај који нема сна, попац се увукао у моју собу
и цврчи ли, цврчи... итд.

Присуствовао сам часовима анатомије, као дечак
у сеоским двориштима док су клали кокошке и ћурке,
док су драли ведрове и распарали утробу коза.

Не измишљам сонет о последњим ратницима Стига
нита хронику о хомољској хајдучији,
тражим јачање сумње,
тражим оно што је измакло најближима и најдаљима,
чудацама, врачевима и пророцима.

ФАРМА ПОСКОКА

Чули смо из ђаволовог казана,
како предвече, замреш песме пијаних жена на обали
воде.

Ни ту се не заустави,
јер било где да станеш на половини си пута.

Залазак једне епохе: Стари газда умире иза
затворених врата од храстовине,
ногавица повучених изнад колена,
чврсто стегнувши ципеле рукама.

Сећате ли се ДНЕВНИКА ЈЕДНЕ СОБАРИЦЕ
Л. Буњуела?

Силовања девојчице у шуми?

Корпе пуне жапчића, слузи?

Слабашних обнажених ножица девојчице увучене у
шипражје?

Зелених мува на њеним бутинама?

Кола претоварених бурадима?

Огромних и дресираних паса?

Силовања старице?

Вртне стазе оперважене ружама?

Шупе? Огромног лонца у коме се искувава веш целе
породице?

Лаганог убијања голубова иглом?

Големе тишине
у чију сте замку улетели
као ветар у вилице клинаца?

Поклона сенима?
Гротескне смене крда?
Врбопуца?

Глинених судова печених половином века?

Застрашујућих предсказања?
Расковника у зубима јежа?
Окачених на плафону небеском паука?
Цигана крај друма уз загасле ватре?
Крава које балегају на филмском платну?
Отворених уста пуних лишјајева?
Силне прашине иза задружних камиона
у даљини под засенченим брдима?
Старице која на панађуру купује од воскара
дебеле свеће за покој душе?

Гробља које се шири,
места које одумире?
Пожара шумског?
Сломеника разбијених кесерима, пијуцима?
Кулука?

Особа које не носе главу на раменима већ у торби?

Тужних и невероватних вести са Косова?
Стихије?

Сеоба?

Бара с мехуровима у сну једног мужјака?
Распрснутих лешева по којима гамижу црви?

И од свега што је запажено, као целовита слика,
то је разбијена тишина којом се ветар поиграва
као са површином тамне баре.

Људске судбине су празан орах
који ни веверице
никад не би да начну.
Залуд сам пружао руке
јер иза и испред беху ровови,
распорене животиње, лудаци,
оскрнављени гробови.

Сањао сам предео
преливен морском пеном и мајмунски род,
подижем руку. Моји су прсти убојити ножеви.
Затим мајмуни се попну на оближња дрва
и све се забели као процветале шљиве,
и тек тада видим гледајући низ равницу
да ничег нема на видику, сем аветињске празнине...

(9. 9. 1981 – почетком лета 1986.)

ВАНРЕДНО СТАЊЕ

Мојој покојној снаји – МИЉАНИ ЛУКИЋ (1956–1986),
професору руског језика и књижевности

Покипело је млеко!
Кап се откинула и љоснула.
Жена је скочила са четвртог спрата на бетон.
Труднице на свој захтев иду на побачај (због
чернобилске хаварије).
Многи живе само зато што нису умрли,
а нису умрли јер није дошао на њих ред.
Гробари лопатама рутински довршавају многе биографи-
је.
Смрт се острвила сувише свуда.
Најузбудљивији делови савремене историје
забележени су у подочњацима.
Спаса нема: бакља узалуд светли,
то јест: светли за црве и за шупље лобање
у гробници Капулетових.

ФАРМА ПОСКОКА

Наставак историје ће бити познат неком другом
(пацовима?).И нерођени су отровани будућим
догађајима.На ветрометини је постало заиста вруће.
Сатара на поду, убице су близу.
Џелати гласно разговарају, чекају да доведу жртве.
Број самоубистава расте.
Сазнао сам и неке појединости
из заоставштине покојника.
Наследника нема много, међу њима сам и ја,
наследио сам значајан део: *сумњу у биографију*.
Терет мог дела наслеђа, Боже,
постао је камен спотицања.
Завејао ме је живот у вучјем чопору
као густ снег.

Сићушни слепи мишеви постали су буљине,
буљине су постале сабласти.
Рече ми један човек:
Загледајмо ствари изблиза:
Затурена су одликовања,
у брачним собама шкрипе душе,
сваког дана умре неко значајан,
ускоро ће преостати само обични смртници...

Гужве, хаос, али не само у аутобусима.
Многи су примљени у мајмунску
заверу, поприлично их је регрутовано у
мајмунску војску,
углавном реч је о онима којима је живот људски постао
страшан, бесмислен, учмао, нееластичан...*

Дим ме бодри и вуче на железничку станицу
и тамо где се окупљају слободни мајмуни.
Колики сам терет себи и земљи, Боже,
тежи од стена и громада, и када покушавам да дочарам
моје душевно стање онаквим каквим је заиста,
недостају ми речи.

* а) „Мајмунски род је измислио Ремизов по узору на руско масонство.
У њему је био Блок, сада је Кузмин, музикант Великог и слободног
мајмунског дворца, и Гажебин-он је мајмунски кум и у шом реду је у чину
и звању вршиоца дужности у главно и рајно време.
И ја сам примљен у шу МАЈМУНСКУ ЗАВЕРУ (подвукао А. Л.)

...
Шреба да ти кажем још и то, да мајмунски народ, народ дезертера из
живота, има право цара. Заслужно.“

б) „Као што крава једе траву, тако се изједају књижевне теме, изпижу
се и испроше методе.“

Писац не може да буде рашир: он је номад и са својим стадом и женом
пролази на нову траву. Наша велика мајмунска војска живи као килин-
говска мачка, на крововима – независно!

Ви идете у одећи и дан вам пролази за даном, у убиству и у љубави,
ви сте традиционалисти. Мајмунска војска не ноћива тамо где је
ручала и не пије јуџарњи чај тамо где је савала. Она је увек без стана.
Њен тосао је стварање нових ствари.“

(подвукао А. Л. – Види у књизи В. Шкловског: ЗОО ИЛИ ПИСМА НЕ О
ЉУБАВИ, СКЗ, Београд, 1966, стр. 42–44)

ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (5)
(јавна исповест последњег човека)

Кад би сте знали где и под којим условима ово пишем.
(Лелујају се мртве свраке на врху ораха.)
Ако постоји д р у г и с в е т ,
вероватно је огаван као и овај који подстиче
мрешћење мојих
ужаса, јер прима само половину: мој пораз, мој крај,
не и мој покушај бекства и прошлост.
(Увек сам могао о томе дуго да размишљам.)
Живео крај! Живела несрећа! Тек тада неки осете
да имају срце веће од бивола. Бежати!
Спокојство је изношено као старо одело,
напали су га у орманима мољци.
Уплашено стадо не вреди смиривати
већ у њему повећати хаос и пометњу,
бежати заједно са њим на други пашњак
где звер звана пропаст отворених чељусти ишчекује...

Сви су умрли, ја немам са ким да се дружим,
дошао је ред и на мене да умрем.
Један добро познати лик из сна ме прогања,
обратих се боговима, дајте ми једну писаљку и
неколико часова потпуног мира,
и видећете шта ћу створити, још није све прошло,
јер прошлост непрестано у мени меље, као воденични
каменови.

Разумем понових себи, олуја у мојим очима
нешто пролазно наговештава; од мене до тебе,
Боже мој,
како је кратко растојање!

И ти ме циљаш метком из Наполеонове пушке
као у сну, а ја бих најрадије наставио да живим.

Посматрам залазак сунца, себе,
на ноктима ми крв,
задрхтим јер касно је за све,
и схватам да сам остао само ја,
још само ја...

Румен ме мами узбрдо,
поготову кад у заранке
чучи на шумском путељку као зец.

Мајчине очи зесенчене

узех и поједох је, знајући да ће ми
загорчати утробу, али у устима мојим
беше слатка као мед.
И помислих растргнут: треба да пророкујем
пред правим тигром и племенима и језицима
и царевима многима.

Што и чиним:

исповедам једно кршћење за ойрошћење зрехова.

*Чекам васкрсење мршвих
и живош будућеџ века. АМИН!*

ОСНИВАЧ ПОДЗЕМНЕ ПРЕСТОНИЦЕ

I

ЛЕВА РУКА КРСТА НЕМА
(расправа о добровољном ропству?)

Шта је ово, о Боже?
Како ли ћемо то именовати?
Је ли то кукавичлук?
Је ли то заслужује да буде названо кукавичлуком?
Каква је то напаст, порок?
Ко то људе и народе
чини кукавицама и слабићима?
Онај за кога хоће каткад да погину?
Онај кога су они учинили оним што јесте.

Чак је и Одисеј говорио:
*„Владавина многих не ваља – нек један влада
над војском, један нек буде краљ“,*
да смири побуну војске
прилагођавајући свој говор више околностима него
истини.

Проблем није од јуче
и не тиче се само једне земље.
Он постоји већ вековима,
откако постоји Моћ ЈЕДНОГ,
од тренутка када он добије титулу господара,
Моћ ЈЕДНОГ је – ОПАКА И БЕЗУМНА.

Etjen de la Boesi:

*„Пошћуно свесно треба рећи да је крајња несрећа
бити поданик једног господара за кога се никада
поуздано не може казати да је добар јер увек може,
по својственој вољи да буде зао; а имати више
господара значи бити шопико пута више
крајње несрећан.“*

Прашина је запосела полице
и корице књига, чак и ову коју преслиставам,
крцату примерима који упућују на проблем.

*„Хтео био овом приликом, да схватим како што да
штолико људи, штолико села и градова, штолико нација
подноси каквад једног тиранина који има само
ону моћ коју му они дају; који има снаге
да им науди једино ако су они вољни
да што подносе; који може да им учини неко зло
само ако они присићану да га шрпе
а не да му прошиврече“, читам.*

Уздишем. Неки ликови ме расплакаше.
Они који испијени извириваху из бескрајне
пучине глупости, нестајући с вапајима
повременим и пригушеним попут гласа
кукавице у дебелом сомоту шуме.

Трагична сећања ме не напуштају.
Свадба и служитељи са бардацима –
уочљивији од младенаца.
Наливају ракију Непознатом,
и сватови се покорили истом.
И сви ти јадни људи (и народи!)
висе (чини ми се) о петелџи и само што на љосну.
Тамо где су шанчеви и бункери
избраздали рајске пределе и стрче
као полуплоптасти оклопи корњаче
и као грбаве насеобине мрва.

Престати са читањем можда могу неки други
људи који су научили да гуше своју савест
успешно и да побаци најважније успомене
без жаљења, носећи воду војницима
и претпостављенима
у оплетеним балонима,
знојавој и теглећој марви под заклетвом.

Има ли ишта јавно у тој владавини
у којој све припада Једном?

Упознао сам углавном Тајне
и несрећу која је у вези са њима.

*„... милиони људи бедно служе, погнутих глава
под бесидним јармом, не зато што их на што приморава
нека јака сила, већ зато што изгледа отчињени
и очарани самим именом Једног пред којим
не би требало да се плаше управо зато што је он сам,
а ни да воле његове особине јер се према њима
понаша нечовечно и дивљачки. Слабост нас људи*

ФАРМА ПОСКОКА

је шаква да често морамо да будемо послушни према сили: у шаквом случају треба пустићии да прође време пошто не можемо увек бити најјачи. Ако је, дакле, нека нација силом рађа приморана да служи једном тиранину, као што је Ашина служила тридесеторици тирана, онда не треба бити изненађен тим слуганством већ жалити што је до њега дошли или, боље речено, не треба ни жалити ни изненађивати се већ смирљиво односити зло и чувати се за боље прилике у будућности.“

Убокорили се божуре већ поодавно,
ту где се земља усирила од крви,
где је заостало још неколико храстова-записа,
чије је крошње захватила имела,
и у којима се кољу осе вековима.
Као фатаморгане фреске лете небом
помешане са тешким облацима.

Божуре залива света киша одозго
и усирена крв одоздо.
Зато су тако непролазни, неискорењиви.

Војници плету венце
Једном, који кроји судбине многим,
упорни и верни у постројавањима
и извршавању наредби, чак и кад не разумеју
шта оне значе.

Један је пљоснат и рачваст као шилџи рогуље.
Попео се на велики пласт без капе
и бређе од славе на висини.

Војници му машу испреплетаним реденицима
покиданих с израњављених рамена, неухрањени
и необријани, и онда када га више не могу
видети својим очима, и кад им читава села
и вароши излазе у сусрет
и патетично отпоздрављају, зачуђени
трокраким капама и већ помирени: Нема се куд!

Чујем кикотање из гробница,
оно збуњује шћућурене птице
на врху нових грађевина.
Голотиња улази у моду. Заборав прошлости.
И надгробна обележја која видим
зар нису иронија историје, као да им је
завичајност одређена ту где су подигнута.
Кикот је грозан и препознатљив
и допире кроз разбијена врата предачке капелице.

Боже,
свакодневно срећем кукавице

и слушах кукавицу,
испевала је песму о божурима
које прозница њише
и самује са мношћом у шумској колиби с прозорима
окруженим као пун Месец,
вечерамо мраве и петлове из темеља извађене.

Кад се одважи – она прелеће напуштену цркву
и села без попова,
калушасте овнове са сребрним јабукама на роговима.

Уморила се од свега што је наумила,
та кукавица,
и понавља песмицу о дрени жутом
ког су разгорели видовдански ветрови.

Досадно је седети испод жбуна крај путањице,
обрасле кантарионом,
али понекад туда, тим зараслим путањицама,
наиђу свети краљеви у жалости
са златним крунама обавијеним турбанима свиле,
то своје главе широм проносе
испод сводова шума празнично даље.

Тугуј, праху Немањића,
јер је дошло нешто друго,
нешто што нема везе са везама,
ни са задужбинама,
што види само од себе и од себе,
што је горе од бунила ноћи која дуго траје,
видим то иако је у помрчини, по месечини на глави,
из те помрчине излази Ђаво,
црни коњаници, коњаници који уводе коње
у цркве и манастире и српске задужбине
као у штале да коњска мокраћа и балега
разједају опште народну светињу и аманет.

Та ноћ је страшна и предуго траје
јер црне птице злослутнице
креште са кровова манастира предсказујући веће зло.
Олтар руше секирама
и на хрпу смрвљених чудесних живописа
бацају Заштитну повељу – влашку дангубицу –
освајачи Сирије, Египта
и других северноафричких области
(влашком дангубицом су звали
Александријску библиотеку,
уверени да неправовјерни у њој налазе беспослену
разоноду, спалили су чувену библиотеку,
стотине хиљаде књига).
Спаљивањем и уништавањем отворен је пут Мухамеду,
калдрма Курану. Тугуј, праху Немањића!

ФАРМА ПОСКОКА

Пијуцима раскопавају витешке гробнице,
ваде свете мошти и спаљују,
спаљују нам почетак и стожер.

Спалили су нам све што је вредело,
начели и памћење.

Тугуј, лозо Немањића,
смркло је на Косову и никако да сване.
Сад је царство развалина,
од поља Косова до згаришта на Врачару.
Пепео свих сагорелих костију
може се скупити у једну котарицу.
Погребом мушких бавили су се гавранови и орлови,
јер су мајке, жене, сестре и посестрима
одведене да буду наложнице содомитима.
Прво су лишајеви, а затим измет туђина и трава
прекрили многа гробља, знана и незнана.
Читава је земља једно гробље, без граница.
Не видимо га јер је помрчина,
судбина нам се јавља по месечини,
које је било толико мало
и која је најчешће била непотпуна
да све сагледамо до краја.

Месечина је трајала кратко,
као блесак муње, и више је подстицала
језу, него што је обасјавала.

И тако је било могуће
да дође оно што је дошло,
ноћ је постала неиздржљива не само због
невиделице, него и због крештања кукувија,
привукао се маскирани пробисвет, скитница,
препреденији од лажног цара Шћепана Малог,
коме је пуцао прслук за високе Дечане
и божанствену лавру Студеницу,
он је смишљао нешто друго,
и, као да је разумевао немушти говор,
говор животиња, цијук пацова,
ноћних птичурина, копао је себи
подземне насеобине под земљом,
та кртица је у помрчини као у рогу,
оснивала подземну престоницу.
Већ по томе се види од какве је феле био!*

* Вероватно ће међу евентуалним читаоцима, бити и оних који ће у овим стиховима тражити аналогије и алузије на неку одређену историјску личност из ближе и даље прошлости, рецимо (Чаушеског? или?), то већ излази из моћи аутора. Свако ће ову песму и ову књигу читати на свој начин. Волео бих да ми се уважи следећих неколико напомена: писао сам је не осврћући се на опасности и као разборит нисам зазирао од напора. Ова књига није писана за кукавне и троме који не умеју да издрже зло ни да поврате оно за чим жуде. Etjen de la Voesi пише у својој изванред

ној расправи: „Има само једна ствар због које људима, не знам зашто, понестaje природа да за њом жуде – а што је слобода – тако велико и угодно добро. Ако се оно изгуби навреће сва зла, а добра која преостану после ње, искварена ројством, збује укусу и мирису. Људи не желе једино слободу, и што их, чини се, једног јединог разлога: ако би је пожелели имали би је: они као да одбијају да стекну ту драгоценост, јер је искуше лако доћи до ње.

Јадни и бедни, безумни народи, нације шврдоглаве у својој невољи и слепи према сопственом добру! Добушћите да испред вас односе најбољи и најсветлији део ваших прихода, добушћите да вам пљачкају поља, да вам пустише куће и да одузимају ствари ваших предака: живите тако да да вам ништа више не припада: ако вам оставе поља ваших добара, породица, јадних животиња, чини се да што смањите великом срећом; сва шта иште, шта несрећа, шта рушевности не проистиче од ваших непријатеља већ јамачно од ваше непријатеља, и што од оног којег сте ви учинили оним што јесте, за кога тако јуначки идете у рат и ради чије сујете не одбијате да изложите смрти своје животи. Онај који тако господари вама има само два ока, две руке, једно шело и ништа друго што не би имао и последњи стлановник великог и бескрајног броја ваших ђрадова. Оно што он има вишка – што су средства која му ви пружате како би вас уништио. Одатле му толико очију да вас уходи осим ако му их ви сами не дајете. Како што да има толико руку да вас удара, осим ако их не узима од вас. Нису ли то ваше ноге којима гази ваше ђрадове. Како што да уоштите има неку моћ над вама, осим ако што није вашим посредством. Зар би се усудио да вас зајши да није у споразуму са вама. Шта би вам он уоштите могао да ниште јакан пољо-ва који вас пљачка, да ниште саучесник убице који вас убија, и свој сопствени издајца. Сејете ваша поља да би их он пустио; намешћите и пушите ваше куће како би сте му обезбедили лововук; храните своју децу како бих он, у најбољем случају, водио у своје рајове, повео у кланицу и учинио их посланицима своје похлепе и извришцима својих освети. Ви себе шрошите најорима како би он могао да се пренемаже у свом уживању и својој прљавој и згодној насплати. Ви слабите да би он био јачи, чврћи и да би узицу држао још краће. А могли бисте да се ослободите од толиких недостојности, које не би поднеле ни сам животиње, ако покушате, не да их се ослободите, већ да покажете вољу да што учините. Будите одлучни у шоме да не желите више служити и – ето вас слободних; не шражим од вас да за одбаците или журните, већ само да му више не дајете подршку да ће сами видети да ће он пасти од сопствене шекине и разбиши се поуш колоса испод кога се извуче основа.

Лекари кажу да су узалудни покушаји да се излече неизлечиве ране, да можда стога није мудро што ја саветујем народ у овим стварима јер је он, изгледа, већ одавно изгубио осећање за зло које га је спољало, што довољно показује да му је болест смртоносна. Покушајмо, ако можемо да преиспитавкама откријемо како се тако дубоко укоренила ова шврдокорна воља за ројством, која сада чини да и сама љубав за слободом више не изгледа толико природна.“ (Етјен де ла Боеси, РАСПРАВА О ДОБРОВОЉНОМ РОПСТВУ, „Филип Вишњић“, Београд, 1986, стр. 26–27)

Нећу дужити: Боесијева РАСПРАВА кружила је у XVI веку по Бордоу у ужем кругу слободољубивих људи „оних који се никада не навикну на потчињеност“, а у том хуманистичком кругу главни представник беше Монтењ. РАСПРАВА је имала дуг подземни ток, из кога је изашла у години велике француске револуције, 1789. године. Био сам опседнут овом РАСПРАВОМ од тренутка када сам је прочитао и – морам признати – најважнији подстицаји за размишљање нису дошли из неиздржљиве друштвене стварности мога времена, овог времена, већ управо из те ванредне РАСПРАВЕ. Слобода, то је оно до чега ми је стало. А шта сам видео око себе? Слобода је многим била ствар најпоследња. Та тврдокорна воља за ропством дубоко укоренења, толико да и сама љубав за слободом више није изгледала „толико природна“: то је оно са чиме се нисам могао помирити. Одатле је све кренуло, одатле све креће. У метафори **Оснивача подземне престонице** евентуални чита-лац може препознати кога хоће – не само XX век, него и векове који су

ДЕТАЉИ СА СЛИКЕ ЈЕРУСАЛИМ

(Други долазак Христов, Сињрашни суд и Апокалипсис)

Придише благословени Оца мојежо...

Неки су преживели најгоре, потоп.
Спасени, напили се воде и штуцају.
Иштуцаће спасење, анђеле и илегалу
која крешти разјареније од квочке без насада.

Еротика лешева може се видети
испред позоришта гарде.
На саоницама. Мишеви и буљине населише
шупље букве, републику.

Салинци саоница су криви као кришке диње.
Пси их облизују. Лижу репове.
Падају звезде, звезде-прскалице, емисари.

Идише оти мене ѓроклетџи у огањ вечни!

У разјајљене чељусџи фанџасџичних живоџиња.

На кантаре за мерење душа.
Црни ѓјаболи унаоколо са роговима и рогуљама
ругају се и привлаче себи своје приврженике.

Два анђела са кољима окренути су аду.

претходили, пружају страшне примере диктатора и тирана. Бањапучки Глас је 1985. године објавио *МРАМОРНУ ГЛАВУ* Валерија Брујсова, у којој се налази и РЕЈА СИЛВИЈА. Приповетка из VI века, у којој извесна Марија „кћи калиграфа Руфија“ открива скривени улаз у затрпани подземни Златни дворца, Нероново Златно дома. Ако је тај суманути римски цар могао изградити подземни дворца у та давнашња времена, зашто у овом последњем веку напретка неки диктатор не би себи саградио подземну престоницу, потпуно скривену од очџу јавности? Јер континуитет Зла, које долази од диктатора и тирана, од добровољног ропства, у повести постоји. Чак мислим да је подизање подземних, резервних престоница, јуче и данас, нешто сасвим неизбежно са гледишта диктатора, јер то је оно што им преостаје да изаберу кад размишљају: Шта учинити кад Бог узјогуни народ, кад дође крај добровољног ропству? Сакрити се у пацовску насеобину! (А. Л.)

Извршиоци грехова: воденичар, блудница
и други распоређени су у седам поља.

Међу разним варалицама је
и потоњи Оснивач подземне престонице.
Изучио је занат у шуми,
испекао га добро
толико да је могао да хипнотише околину,
вашар.

У коњушарницама изливају ордење од бабра
и тупе српове, ковачи
који заузеше места начелника.

Пребивалишта на земљи су постала несигурна,
бивши ковачи кују накит у својим ћелијама
с бомбама у саћу успомена.

Стојимо унапређени и куси,
у том ставу боље чујемо заповести
и разумемо гужву Оснивача
закона, печата, колектива,
Оснивача који не пристаје на деобу првенства.

Изникли су врбаци на ади,
на ораницама сазрео коров устоличен,
с круном на врху и буздованом пуним семена.
Колектив је одмерио порез и прирез од ока.
Живот људски постао је јефтинији од проје.
Јао нама и затворским пацовима
у областима Оснивача подземне престонице.
Склоњени су на време они који су понешто
упамтили, тајне су заробљене дубоко
и једино би многобројни необележени гробови
могли да нагвесте истину.

Заразно незнање горе је од најгоре епидемије,
која се дуго неће моћи зауставити.

Коме сад уистину опраштати?
И да ли ико чује јауке из земље?

Да ли је могуће свакодневно опраштати
пред гласовима и опорукама фамилија,
над којим су подигнути споменици,
од којих преживели још увек зазиру?

Чег се људи плаше? Њихових
потписа на признаницама, цедуљама.
Све је упрошћено и карикирано
као у цртаним филмовима за децу,
добош и бронза, покајници
и кривоклетници који стекоше поверење управе.

Наивност је постала врлина и има своју цену.

Нема полемике ни дијалога,
свакодневница и будућност
подразумевају обавезу кајања.
Сви морају да играју у једном колу, колу без краја,
а фолклор дозвољава онима који играју
да газе и каменују оне који не играју.
Обезбеђују се за живота,
приносе им се дарови, славопојке,
приређују даће живима.

Оснивач подземне престонице
говорио је новим говором, новогвором.
Важна је само једна биографија, која је дотеривана
и шминкана према потребама времена, приликама.
Важна су овлашћења, која беху страшна.
Победници су схватили много тога
и изабравши господара за сва времена,
чак и онда када буде био мртав,
успоставили су вертикалну срамоту.

Живело се дивно неко време и на вересију.
Она још увек траје.
Прво су запленили благо. Узор-полицајци
запленили су Време, цмиздрили и писали песме.
На поверљивим местима –
отварали су писма, калемили жице,
додељивали напојнице.

Знам да постоји одељење Тумача
које пази на жилаво трајање Староговора
и на браћу која јачају заветине.,
свакодневно негујући породичну митологију
упркос комшилуку са навикама редара.

Али, откуд одједном жене? Ружне су ствари започеле!
Полазе на задатак као војници: прса у прса!
Њихова смена подразумева напудерисане образе.
У ташнама су им блокови,
не за белешке што ће подсећати, само њих,
већ за параграфе и строфе из рукописа
у настајању, где не сме бити ништа скраћено,
погрешно наведено.
Посебно одељење их је одликовало брошевицама
са рубинима под оковратником
који плене пажњу као и њихове власнице,
које су биране по посебним критеријумима:
Лепоти, порочности и надпросечној интелигенцији!

Који знају у чему је ствар, тестерама ноћу
крате рокове што израстају свакодневно брже

од браде и бркова.

Чарају ватру под казаном у коме крчка,
силна ће попара бити скувана,
кад Сунце почне да се рађа.

На гробљу има празних парцела, које чекају на нас!

Морамо ли се на крају измирити?

Ко нам је дозволио да опраштамо?
У име кога? Чега?
Усуђујем се!
Идем даље без измирења
јер тињају непрестано у мени драги ликови,
побожних и несрећних таоца судбине.

III

ЗАШТО НЕ ЗАБОРАВЉАМО МРТВЕ?

Где су сада оне девојке са житних поља, пропланака,
са салаша, чије је лепе листове миловао оvas,
папрат, да би их затим повели са собом,
обешчастили их и у повлачењу побили?
Где су их закопали? На вучјим гробљима?
Шта кажу старци који су асистирали укопу
фамилијама које трагају за костима својих
у мрачним засеоцима, по урвинама и шумама леске?

Где су сад те девојке које је завођење
заслепило као полет валцера,
што су се брзо приближиле усијању,
а још брже јамама без дна?

Зашто не заборављамо своје мртве?
Зато што је то уживање у злочину,
мајушно у поређењу са илузијама
које су надвладале, тако се чинило,
и превелико у појачавању кривице!

IV

СТОЦИ ПРОТИВ УРОКА

Помози, господе боже, и свети Саво,
и света пречиста богородице!
Прво кравама, затим воловима,
онда свим тим површним људима,
којима недостаје читава димензија,
и који сисају сису
и као одрасли људи

коју су сисали у детињству.

Изабрали су најистакнутија места,
заузели најудобнија седишта,
заборавили свеце и савете очева
и с њима кући довратак,
настрешнице под којима се гнезде ласте и осе.

Изнад њих није Бог, већ Оснивач подземне престонице.
Окружен кафезима и голубовима високолетачима,
писмоношама, који само што поруке не изговарају.
Писмоноше је Оснивач лично дресирао.
Они високо прелећу старе школе, кровове некадашњих
коцкарница, некадашњих хипдрома
и надлештва од посебног значаја
чија начела почивају на гаранцији револвера.

Благо нама шта смо дочекали,
те имамо таквог дресера!
Он је писмоноше научио да лећу на даће
покрај свећа које с вечери светлуцају
забодене у обредне хлебове
или у шаке старијих и млађих жена.
(Народни обичаји и богатство фолклора
не могу се скривати у недрима
од крилатих татара!)

Толико је добро издресирао своје писмоноше
да су му се враћали чак и кад их је слао
на крај света
и ниједног, зар, не ухватише?
Видим како му слећу на испружену руку
један по један
с узвраћеним ферманима.

Дресер их награђује пшеницом,
од које им нокти отпадају.

Амин!

V

БАЈАЊА ПРОТИВ ШТЕТОЧИНА,
ОД ЛОПОВА, ОД ДЕОБА

Устави, свети Саво,
устави кола и волове!

У нас има неко чудо,
да се ти чудиш нашем чуду!

Архиепископију задесили трудови.
Узнемирили се бербери,
надзорници пророчанства обукли црнину
и умотали главе у нештављену кожу црних коза.
Пропаст је вршњак свију нас.
Треба посећивати сахране што тек предстоје,
јер на спроводима човек може да се нагледа
деталја који су пре тога били недоступни.

Љубав је ипак многолика
и траје дуже од малих богиња.

Овај век неће памтити по малим радњама
на чијим су рафовима чамиле прашњаве књиге,
занимљиве, али не баш толико као голицаве повести
о љубавним аферама
тирана и диктатора (Стаљин, Хитлер,
генерал Франко, Чаушеску, итд).

Је ли могуће да је ово век у коме се није видело
ништа, није се видело, пре свега – уживање у злочину?
Век који није видео оно што су видели
судије Страшног суда?

Какво је ово помрачење?
Ово није помрачење Месеца, ни Сунца.

Замандаљена су једна врата,
иза којих су д о к а з и ,
скровишта са товарима злата
и расправе грамзивих наследника
над лесом од прућа.

О како су наказна, половична памћења
и одвратна као устајали расо,
саучесника што ударцима песнице
о прса устоличавају прошлост
поново и поново
пред будалама!

ФАРМА ПОСКОКА

Шта је са судбином оних духова
који су нестали у врућем качамаку
подземне престонице?
Шта нам казују нове физиономије првоговорника
осведочених на усмереним колосецима,
налик на маневарке које стари скретничари
скрећу пиштаљкама?

Позивају се на балсамованог Оснивача
из тамног вилајета,
илити подземне престонице, што је исто,
помрчина је, ако узмеш – кајаћеш се,
ако не узмеш – опет ћеш се покајати.

Ево њихових установа – самоопсена!
Провинција основаних корачницима,
административних центар провинција
са обавезним изложбама победе.

Не мрзим провинције, ту су рођени виђенији,
и ту је подземље уочљивије него у великим градовима,
фалсификати свега увезени су са Севера
испод кафанског дима.

Како је дошло, тако мора и да оде.
То: породични промискуитет, међупартијски инцести,
уметници који одсликавају домаће васпитање:
овнове кривороге и наивне јарце
у иконографији обора.

Издаване су серије поштанских марака
на којима су одшкринута врата запада
где Сунце залази сваки дан.

Мртваци су се селили на исток.

Неки су умрли са осмехом,
тај осмех смрти
можда је израз континуитета,
не помирења.
Смрт не нуди помирење, већ суочавање
са оним што је обећано а није никада испуњено,
илузије су ко зна када, на време
склоњене што даље од Страшног Суда.

Судница Страшног Суда
одавно је постала тесна!

Пред њом је такав ред коме ја не видим крај,
као ни масовним егзилима,
терору домаће радиности и гериле!
О, ти мали пауче,
ти плетеш мрежу по целом свету,

уплео си живе и мртве,
провинцију и престоницу,
погибалце и обешенаке,
села и селишта,

селин и купину,
планине и равнице,
небо и земљу.
Уплети ноћас светог Саву,
те ми га бар на сан доведи.

VI

ПАД ИКОНЕ

Једино је иконотворцима било жао кад је треснула
икона, њихово дело. на зиду је остала белина
уоквирена сивилом. Као што је и у многим главама
празнина, која дави као магла.
Пала је икона, али не и окупација примера
у име народа.
Ни служба у коју није дозвољено посумњати.

Намножили су се особењаци с урокљивим погледом,
уречени чекају испод оне уоквирене белине,
којој ће бити потребно низ година
да се стопи са сивилом.

Оснивају се породице,
које повезује међусобно љубав, већ танка црева.

Много је уречених, пију вино
(то им је преостало),
и вино чинодејствују да они икону виде
на старом месту.
Жена са сићушним подбратком
(кобила која се близнила).
Манастир под чијим крововима има
довољно места, за цео свет.
Кладенац из кога извире лимунада.
Младићи кроз чије вене стршљенови зује.
Турнири на које су гледаоци долазили у поворкама
и узвикивали: „Ура! ура!“
У свима је њима вино потиснуло чепове
и ослободило их на кратко,
спале су маске са поједицаца од којих је Време
учинило болесне и несигурне људе.

То вино које сада пију,
тера их да лају на свакога кога сретну услут.

ФАРМА ПОСКОКА

Ишчупали су реп мртвој аждаји
и савили га у котур,
да га начелник племена освоји и омогући
да свако може да га згази (котур!).

Израсли су рогови у многим кућама.

Израсла су и деца
зачета у нужди срца и од бараба, не очева
чија презимена носе.
Барабе су ушле у легенду,
а паметни и мудри људи
разгрћу гомиле пепела на својим огњиштима
и траже запретани жар.

Горки од пошасте која их је снашла.

Пала је икона, али њен пад
донео је нови јад:
чији лик окачити у замену?

Надмећу се. Штићеници
прескачу беле коњиће
којима су за репове везани
дарови црни: мараме са даће,
која се и даље даје.

VII

ПЕТРОВДАН НА САПАШИМА

Шуме су необичне као одоре наших предака.
Козе брсте шибље.
Дрводеље шилге ражњеве.
Ловци деру срндаћа.
Чиновници су се вратили у напуштена села
и обнављају салаше, углићу повије око прошја.
Понека жена кити капију венцима.
Кобиле сетно затресу главама,
тужно је и тихо као на право даћи.

Неки су се вратили вери својих дедова
и певају у гају заборављене песме.
Боже правде и истине!
Многа лица су препланула
као жар шимшировог дрвета.
У овим непрегледним шумама
има толико тишине и дивљине
и жира, да крдима свиња не би био нужан свињар.

Овде, поред прања деценијских флека,
фали црквени календар,
ловачка пушка, трнокоп, секира,
молитвеник, оштар раоник, гвозден плуг, јаки волови,
разоравање и крчење, обнављање обичаја и Записа.

VIII

ЦВРКУТ ЦАРИЋА

Певам са дрвеног крста.
Подамном дремају пространства
и почивају мртви.

Многи воле моју песму, она је надживела,
ја сам надживео, и многе ћу још надживети!

Трубачи немају стида.
Грабе новчанице знојне, изгужване,
колаче с орасима, брошеве и наушнице,
и опет свирају на игранки
још жешћим ритмом.

Иду од села до села.
Ноћу их сусрећу на коњима, у седлима војника,
у забитим пределима, рашчупане и без понеког зуба,
још увек орне, кикоћу се мени, народима.

Прерушили се, пустили зулуфе,
дигли чатлове са устава,
воденична кола бријају на празно,
на ваљавицама ваљају сукно свима одреда,
не мастилом, крвљу пишу пророчанство.

Сачувај, Боже, наивне и грешне, који се заклињу
не сумњајући!

Гле чуда – од глине праве мене, царића
без ћубе.
Невесте су измешале чланове и параграфе законика,
под каменим стубовима,
и драперијама ружа,
где зачарани мужеви свакодневно
опраштају без напојнице.

Смрт је добро дошла
главама и члановима фамилије
да подупру једни друге.
Док лежах на самртном одру беше превруће

ФАРМА ПОСКОКА

и загушљиво од силне сапунице, речи,
говорише и говорише
не испуштајући дах, не признајући чињеницу смрти,
ни опрост, дрвен крст.

Жене им не напуштају домовину,
сагнуте над папирима пустоши,
очупаше моје перје,
сад пљувачком лепим по крилима
листиће шимшира.

Њихове љубавнике (заповеднике батаљона,
лукаве и важне)
зашиљеним ноктима боду у бокове
да се пропињу и шене.

Који су их видели, на трошкове изађоше.

Живот наставише по кафанама,
где увек може да се поручи још и још пића,
и где је власт сасвим пристојна,
и никоме ништа не мањка...

IX

ИЗВЕШТАЈ СА САХРАНЕ

*(Свака њодударност са сиварним догађајима, иако
пожељна, овде је случајна: нека се што уважи!)*

Црвена је црква са роговима,
с војницима пред дверима
и тишином. Смрт је стргљива.
Другова је све мање,
и супруга у црнини,
збуњени попут живине кад задрхти земља изнутра,
одрезали косе, нагрдили лице,
полуљуди,
навикнути на кратка наређења
и позадинска пророковања,
у метежу, гле, без поноса,
нашли су се у чуду: у сваком другом
виде претендента!

Боже, смилуј се над инима,
с реповима помоћу којих се препознају,
изашлих из задимљених шумских црквица,
без звона. Неопрезнији су од тетреба у време парења,
отварају врата грађанима,
који не могу ући сви одједном,
заклоњени и жедни, заборављени деценијама,

отварају бурад и бачве са вином
крз славину куља запаљени песак!

Православна црква извештава о смрти обележених,
који нису примили на знање оправдане притужбе
ни погурали извршење извршних решења,
него са туђином шуровали и нагрђивали домаће свеце.

Престоница се усијала, спарушило се лишће дрвећа,
продавачице цвећа презапослене су незапамћено!
Навала је таква да смрт пружа извесну наду,
не само цвећарским радњама,
него и многим другим професијама.

И свака друга реченица тог дана
на улицама и трговима с уста на уста
преносила се с једног краја града на други,
даље и даље, чак до засеока,
где су подигнуте арене,
за запослене и преосетљиве и невероватне жене,
што се у жалости онесвешћују.

СЛАВА МУ! Слава коме, кад то не беше
једини мртавац у граду?
Слава припада свима,
једнолично одзвањају часовници изложени у радњама,
слава трегће на семафорима.

Ево у црним униформама димњичара,
са алаткама преко рамена,
жути свилени гајтани им висе низ блузе,
па ђаци основних школа, немирни, средњошколци,
студенткиње педагошких академија,
професори,
кордон пандура, одмерен,
па ми,
онда званице издалека – чини се,
ожалашћени су.

Голубови се узнемирили, авијација, бродови,
таксисти, начелства, периферија.
Глачу, толико суза, пролетња кишица.
Први редови су ћелавији од глобуса.

Највише ридају, не они који жале покојника,
него они који ће да ушићаре.

Ломе наше мајке букове гранчице
и ките капије,
Ђурђевдан је сунчан дан.

Измuzuју овчице, ни налик на овце,
на козе још мање, риђе кратке длаке.

ФАРМА ПОСКОКА

Оне дробе брабоњцима ведрице са млеко.
Шумски духови журе низбрдо крај бачија,
прескачу плотове и села,
не занима их јапњетина,
ни старице што се враћају с гробљанским корпама,
наменивши својим мртвима сваком по заслуги,
вино, колаче и саће, кувано жито.
Журе да не закасне.

Примили су писмо срочено на брзину,
извадили одличја из бакарних сандучића,
ставили кациге на главе,
и трком журе зборном месту,
где већ заменици
мекећу опроштај у име свих нас.

Пошао си, а заборавио да поручиш,
кћерима и снајама и слугама
и читавом роду,
да не говоре много,
да не свирају,
да не одуговлаче,
јер то је теби најтеже.
КАД ИЗБИЈЕ ЛАСТАР ИЗ ЈАРМА И ОЈИШТА,
И БОСИЉАК НИКНЕ ИЗ ОГЊИШТА,
ТАДА СЕ ТИ ВРАТИ И НИ ТАДА!

Х

ОСНИВАЧ ПОДЗЕМНЕ ПРЕСТОНИЦЕ

Његово је име ускрело из тамног вилајета.
Пробило се из помрчине до нас. Предстоје нам дани
покрштавања, јер су у родовнику измешана имена
и у свет су отишле златне плочице, изгавиране –
то што је на њима написано наша је судбина.

Населили су планине, отад их има свуда,
испред зграда и фасада у океру,
сенке дежурају и фасада у океру,
сенке дежурају даноноћно.
Остало им је у аманет да дивове,
што беху сити парничења,
дочекују кубурама, чак и онда кад заиста то није било
потребно, јер све је отето давно.

Зар уистину брзо остарисмо? Оца су дељали,
али се он није предавао. Ни онда када су га из дана у дан
пресађивали пред нашим очима,
увек другачије и безобзирније.

Ја нисам рођен да опраштам и знам да има времена
да се закуцају ексери у ноге и руке,
да се излију тешки маљевци за срамоту
која се изродила, и која је поново скотна.
Оснивач подземне престонице омеђио је путеве, границе,
обележио раскрснице,
а онда је отишао на вашар, уживајући што му кафански
посетиоци указују поштовање,
и не само то, они му кличу
под гранама са којих висе махуне багрема.

Осим душа декретима истребљених коза.

Родоначелник непогода и вихора
приређивао је гозбе. Ту се пију вина из забрана
који окопава легија.
Та војска је покупљена са дворова и из логора,
из јазбина, у које залазио свакојаки свет.
Браћа и стричеви, поверљиви чаробњаци,
брачни парови сикћу у међусобним оптуживањима,
у кухињи се припрема посебна храна,
бајата додуше, с почетка века,
прављена по рецепту тврдоглаве дружине
која је ишпартала Европу уздуж и попреко,
на пругама припремајући саботаже,
кријумчарећи штапине динамита
у мртвачким ковчезима, под заклетвом.

Сад смо се прибрали, зар? Знамо ли који је време?
Зар Оснивач подземне престонице
није свуда и свагда, и у сновима?
Зар нас се од његовог смешка савест не близни?
Чије су сузе натопиле прагове,
које је Оснивач измамио
драгуљима из ризница опљачканих предачких капела,
облепљених прогласима, крупним словима:
„ГОЗБА ТЕК ДОЛАЗИ!“

Пробудите се у потпалубљу, ви куси,
којима саопштише победу кроз левак,
иако сте је видели и запамтили другачије,
набавите мастило – најмоћније оружје,
пишите, отписујте на све четири стране
младожењама заваљеним у струњачама
тзв. демократија. Пишите, иако њима није
стало до писања. Не занимају их добротинства.
Уништавају сведочанства. Њима је једино
стало до курвања и времена која допуштају изругивања!

Везали су вам мараме преко очију
и водали нас као слепце, дубоко под земљом
где су робови, некадашњи непријатељи,
уместо ликвидације по кратком поступку

ФАРМА ПОСКОКА

претварани постепено у кртице.
Што сте видели, зар да сахраните у себи?
Не искаљујте се на женама! Јер жене и мајке
нису варале из задовољства, немоћне
пред коњима добро ухрањеним који су их раскречили,
како би предводници компликовани и без укуса,
олакшали своја муда, и наставили на миру да планирају
таква чуда која ће засенити, променити будућност.

Тела мајки су створила лесу,
ето какве смо имали заштитнике,
пред најездом шумске веронауке и јунака!

Децу су сачувале у дрвеним коритима
испуњеним сеном и хајдучком травом,
преживљавајући израстање првих зубића,
ноћу их криле под губерима, као квочке пилиће.
Кад одрасту – надале се – да зајашу
остарелог Тодора, тодорце.

Оснивач подземне престонице
полио је нечистом водом старе народе,
од које се још увек нису опрали,
претворио их у дресиране прасиће,
у верна псета која лају на очеве.

Даровао им је туце свилених кошуља,
да гасе пожар који је тињао чак и онда
када се чинило да је угашен.

Ветеране је наградио по угледу
на паше отоманске империје.
Свезавши им језике у Гордијев чвор.

Припростим пастирима,
са маном у глави од рођења,
понудио је да се пењу
сигурним степеништем хијерархије.

Што му је више расла моћ, све више се бојао.
Колико се бојао у почетку, сведоче јаме пуне
људских костура, где се ноћима стрелало
уз урлик и ратну падавицу.
Спелеолози су открили слој људских костију
дебљи од стотину метара!
Подземну престоницу грађену деценијама
открио је Случај Комедијант.

Он није управљао земљом
већ бродом који томе,
и отуда психологија пацова.

Највеће заврзламе

справљене су у радионицама превртљивих Латина,
који на гозби док меса има служе синовима
и женама с рукама на трбуху гладним од рођења.
Смерним Латинима ништа не претиче.

Њихова је лаж твоја снага.
Они не трпе Жидове, способне и одличне мужеве,
јер су неуморни док наумљено не истерају до краја.

Златни дом цара Нерона
дигнут на паљевинама Рима,
из зависти су други цареви порушили
и засули земљом: нису знали да има и подземни део.
Нерон је створио подземни двораци,
а Оснивач подземну престоницу!

Чим пригусте да шумугне као пацовчина
у кртичији лавиринт чији је улаз
вешто маскиран стеновитом громадом!

Да у тами тамног вилајета
сазове тамну скупштину.

Скупштина се држи под звездама
и облаци је у невреме заклањају
од злотвора. Знао је то наш патријарх
који се појавио у вуненој хаљини
и најурио крокодиле у римске мочваре,
где се од дволичности
увек може направити добро седло!

XI БАСМА (од црвеног ветра)

Скачем од снова
јер се обистинила клетва
предака обешених о бандере.

Прибојавамо се сопствених сенки
док нас прате до првих дрвореда
под којима се стопе.

Прибојавамо се црвеног ветра,
црвена му црева,
црвене уши,
црвена му узда,
црвен коњ,
црвен реп.

Прибојавамо се белих жена

ФАРМА ПОСКОКА

побеглих из брачних постелџа,
на белом коњу,
белих уста,
белих зуби,
беле коже.

И чега још?
Сусрета црвеног ветра
и белих жена.

Аловитих квочки
што отуд иду и воде аловите пилиће...

Обележени су уживали у еротици власти
под маскама.

Време је да се проговори и каже,
јер ће у противном из памћења
кренути – не истина,
него аловито буњиште!

Јесен је. Земљу су затрпале камаре опалог лишћа.
Јелени са паучином на роговима ричу
и нема никога да их погледа кроз мушицу.
Чиновници обукли одеа свако по заслуги,
примили се као пиревина.

Сазнали смо понешто уз помоћ сведока
који су открили пупак. Али много тога,
вероватно никад, или прекасно,
кад више не буде имало значаја.

СТРАШНИ СУД (деталји), 1

РУМУНИЈА ЈЕ НА РЕДУ

ВРАТИО САМ СЕ из Румуније у Србију несрећнији него на поласку, не зато што ми је хотелски смештај сметао, нити преплашен привиђењима Грофа Дракуле, јер Румунијом влада живи вампир Чаушеску. Да нисам игром случаја боравио у Румунији крајем јула и почетком августа 1989. године, не бих веровао. Румунија је била земља са најгушћим разапетим мрежама тајне полиције, па упркос томе, ја сам доспео у средиште Деспотије, до првих сарадника Вампира. Свуда су вребале замке, у хотелима, у парковима, на улицама, чак и у топлим постелима и загрљајима дресираних румунских тигрица. Диктаторови пси пратили су нас у стопу, као дивљач, нас неколико српских и румунских песника. Једном кад омагорим и посенилим, написаћу подробнији извештај о том боравку у Румунији. Оно што сам одмах видео чим сам стигао, то је несрећна земља, изгубљена и одсечена од Европе. Иако је било предвиђено (према протоколу) да останем скоро месец дана, ја сам био принуђен да напустим Румунију већ после недељу дана. Било је лето 1989. године, храстови су своје жиле расхлађивали у језеру, у манастиру Черника није постојала таваница: небо се спустило до Крста. И свуда су зујале осционе муве, долазећи право са мрцина, на наша уста, на ране Спаситеља, у зглобове сејући ларве. Једина нада, тада, беху они побожни Румуни које сам затицао на коленима испред запаљених свећа у полутминама цркава и манастира. Још увек се нису бавили истеривањем вампира, пошто су били унесрећени и престрашени: молили су. Једина успомена на традицију и будућност беху ти побожни људи, цркве и манастири. У њима није био могућ приступ нечастивим силама. Тамо сам и ја молио...

ФАРМА ПОСКОКА

I
(У цркви ортодокса)

Осипа се креч са зидова и рибље очи
Светаца. Ова богомоља има своју историју,
којој се крај не наслућује.
Сећам се детињства. Мала сеоска црква коју је затрпала
стихија догађаја.
Мајке су носиле зелене боце пуне воде,
у чији је грлић био уденут струк босиока.

Мој друг две године млађи од мене,
певао је Вечнаја памјат.

Сећања су као Бодеж. Након толико година
сећам се мелодије његовог гласа.
Пре но што смо се упутили кућама,
сеоски фотограф је на окрњеном степеништу,
овековечео тај тренутак.
Сачинио је групни портрет.

Старији су нас заклонили и једва да се данас
можемо препознати. Тако ће остати заувек.

У цркви Ортодокса молитве имају исту тежину,
као и сећања која сам понео из наше богомоље.

И да ли сам ту или у свом детињству,
молим и ту и тамо исто.

II
(CASA CENTRALA A ARMATEI)

Чергари не верују обећањима. Они своја чоколадна
тела купају у таласима Димбовице.
Лестве су до неба, да се попнемо Горе
задатак је наш. Горе опасно. Горе је кабинет.
И сигурност која се не може угрозити.
Не пустише нас да се пењемо, ваљда су
се уплашили што смо дошли.
Роми су се попели више, стигли даље од нас.
Мора да им је велика туга на срцу,
Бог баш и није праведан што их је задржао
овде, где се послушност ритуално свакодневно
показује на турнирима.

Лето је, али на сакупљање
летине – ко још мисли? Пир мрава крилатих
вероватно најављује гозбу и свадбу,

све ће то потрајати.

Знам да свадба неће личити на циганску свадбу.
На небо ће узлетати дунавски шаран стогодишњак
на чијем су телу истетовиране златне пеге,
обриси губернија и бркови деспотије.

III
(29. јули 1989)

Удружење румунских писаца. Шапирографисано лишће,
павит у прозорима – то ми смета.
Букурештански парк Хијерастрау, где вену
руже под кратким прстима баштована.
Румунија је у трапу. Трап је заливан
гумарабиком.

И на воду и на вечеру се попричекати мора,
а за столом су сувишни изливи саосећања.
Прислушкивача има свуда,
у лустерима, у зидовима и испод хотелских кревета,
а тамо где их нема, кикоћу се заводљиве тигрице
румунске тајне службе.

Једна ме пита шта мислим о Николају Чаушеском,
сину народа, и ја кажем. Она од страха ставља
прсте у уши. Страх је овде најплоднија култура
и даје најбоље приносе.

Све што је овде родило и рађа,
рађа се из страха.
Њен муж има чин пуковника,
а који чин имам ја? пита ме.

Највиши!

Генерал?! ускликне.

Да! кажем јој на влашком.
У мојој земљи сваки онај песник
који је имао срећу да освоји БРАНКОВУ НАГРАДУ
има већи чин од генерала.

ФАРМА ПОСКОКА

IV (Темишвар)

Боже, какве си поноре отворио овде?

Темишвар има задах на маларију, сеобе и пропадање.
У позадини трудбеничких икона, израсле су јасике,
брезе, обитавалиште привиђења, медведа.
Боже, смилуј се на петуније
што се помаљају из глиба.

Привлаче ме катедрале, које су проговориле
језиком парламента.

Има много мечића међу јасикама и брезама.
На то упозоравају и многобројни плакати
са симболима чији квалитет упућује
на увоз са истока.

Ко су ваши претпостављени? Титови генерали?
занима моју zgodну пратилу.

Занимају вас имена? Сва?

Да!
Симон Пишчевић! Милош Црњански!
Сава Немањић. Министар Доситеј Обрадовић.
Вук Стеф. Караџић. Растко Петровић.
Петар Петровић Његош. Миодраг Павловић.
Васко Попа. Константин Философ. Патријарх Чарноје-
вић...

V (ЈЕЗЕРО ХИЈЕРЕСТРАУ)

Тужан сам, јер видим да овде и моје шале озбиљно
узимају, записују и прослеђују на највише место.
Народ је покуњено јато кокошака, које трчи,
чепрка по парку. Гране су се осушиле и падају
на клупе, стазе. Гране жалних врба
полегле по води лево и десно.
Овде је Тиранин миран и има доброг саветника:
грофа Дракулу! Седи срастао са крвавим престолом
и издаје прогнозе и заповести
унапред за неколико недеља.
Слобода има високу цену,
највишу баш овде зато што мањка.
Једино ветар има потпуну слободу:

па и он набира површину језера
прилично стидљиво као сукњу са фалтама
(узгред буди речено, сукње са фалтама
и другу робу са запада овде плаћају
златницима и скривеним сребром).

Због чега сте ви у ствари Дошли?
Обавештења која су нам послали о вама
из Београда указују да...

каже тигрица
водећи ме према ували где се мешају
крици галебова и разбијање таласа
и где је густо шипражје сигуран заклон
од туђих очију и ушију.

Пружала је отпор
да би поставила нова питања.

Због чега? Шта је ваш циљ?

Гроф Дракула. Страх. Слобода.
Румунија, земља у којој деценијама
Бог не беше јемац. Нови џемпери су штрикани
од расуканих старих. Румуни су одумрли, или их је
све мање, код многих су се временом развиле
шкрге и изабрали су баре за станишта.
Румунија, пуста, нечиста земља,
земља грофа Дракуле, најпознатијег вампира,
донео сам Колац и Крст,
колац забатам у њено средиште,
Крст зарезујем на свако стабло које угледам.
Тако означавам заузимање,
тако Румунију присвајам од демона и насељавам.

Ко вам је дао тај коц?

Овај коц сам ја зашиљио!
Од најстаријег глога,
иза кога су чучали гривасти ноћни недуси.

Сујеверје и вера су...

каже румунска тигрица
скидајући свилене чарапе које јој је муж недавно
донео са једног од својих путовања ван земље.

Шта ћу мислити о њој?

рече пре него што је скинула
и последњи део одеће са себе.

Све најбоље! Увек ћу најбоље

ФАРМА ПОСКОКА

мислити о Румункама, чак и оним заврбованим
да раде за тајну службу, јер су ми спасиле живот
и омогућиле да умакну Дракули
и сабластима...

VI
(6. август 1989)

Врхови брда и планина, плавих и високих,
што се огледају у Дунаву – врхови
устремљени према речним дубинама!
На њима се ослања небо на земљу.
Са њих се види цео свет.
Овде седобради старац мота
мотовилом дан и ноћ.

Овде је кућа Сунца, Месеца и Кошаве.

Што се пењем више на врхове Карпата,
све сам ближе себи и свом занату.

Једини занат који сам добро изучио
јесте: да се ђаволом тикве садим!

Гроб Троцког је у Мексику,
а урна са пепелом његовог убице (Рамона Меркадера)
после кремирања леша, пренета је на одређено место.
Све је овде близу и у вези.

Са врхова брда и планина види се цела земља,
села и градови, магла, магла на друмовима и у главама,
уживања у злочинима, неред и вододерине историје.

Ако се још једном вратим, и када се вратим,
доћи ћу пешке, без пратиоца, као апостол.
А ако већ буде неизбежан пратиоц,
биће то тугованка румунских пастира.

VII
(МОЛДАВСКА ИГРА)

Погледај облаке. Окупили се као народ на помани.

Крени на пут лагано.

Тамо где чека месец на шумској стази.

Још се није усправио,
дрема у пећини.

Мечићи се играју уз стазу
забављени тобож собом.

Мечићи иду за тобом, трагом твојим стопала,
као ловачки пас трагом дивљег зеца.

Њима је све сумњиво,
чак и месечина, чак и вргови са запаљеним свећама
који плове низ реку.

Њима пружа много већу сигурност
Опсена од истине, зато што су на опсени
упропаштени многи, да би се уздигао Један.
Најгори. Провинцијски ученик провинцијског калфе.

VIII
(МОЛИТВА)

Боже, сачувај и спаси румунски народ!
Не буди немилосрдан јер је дара превршила меру.
Намакли су улар
читавом народу.

Претеране амбиције и апетит
подмуклих једноумника и кукавица
уродиле су чудовишном летином: коровом,
несрећом и збиром који застрашује.

Спаси овај народ који је издало стрпљење!

Спаси, или истерај своје до краја, Боже!

IX
КОЛАЦ, ПАЊ И ПРОКЛЕТИЈЕ

Свака незаузета и ненасељена површина земље сматрала се у народу за пуну, ничију и нечисту. У прошлости је било довољно да људи на таквој земљи пободу колац или да зарежу крст на стаблу дрвета па да се тако присвоји од демона и насели. У мом крају приликом заузимања пуне земље и оснивања насеља, побадали су колац у средишту потеса или насеља и тако означавали њихово заузимање. Ко је побио први колац на месту на коме су после момци и мајстори копали темеље будуће кући. Ово је прича о коцу, који сам ја зашиљио. Ова митска прича има своју предисторију. Време када сам се борио са белим гривастим ноћним недучима. Време кад смо вадили трешњеве пањеве, уносили их у куће и сматрали као нешто свето. Време кад нам је био олтар пањ у гори, а икона небо са звездама. Давно смо научили да разликујемо пањеве. Из сваког пања идол не бива. Нити се из сваког може светац истесати. А овај, који сам на време запазио, стоји као дрвени Бог. Ово је суви пањ, али може да оживи и постане зелен. Сву шуму обиђох, а овај црни пањ још нисам. Срби овај пањ треба да доведу пред цркву, као Галипољски некада, и запале га уочи Ускрса.

Бог у црној ноћи на црном пању црног недуча види, бахат му чује и намернија његова зна.

1.

Ево земље пуне, ничије и нечисте,
којом миле колоне жутих мрва,
пауци су небо премрежили,
човек се одавде одселио.
Остала су гробља.
И брвно подигнуто посмртно неком покојнику
од дебла црвене врбе.
Ту ратоборни мрави подижу земљане насеобине.
Ту би могао да забодем свој колац.

2.

Ту у близини је и подрум пун сандука
окованих гвожђем, пуних драгог камења, драгуља
и златних полуга. И чирака златних.
Ту има правих бисера.

3.

Ту тако дивно бљеште дивља, мала
запуштена језера настала радом багера.
Ту игра коло, под дојкама лепотице
вришти ђаво.

Коло води мртав коловођа:
без вретена прелја,
без разбоја ткач,
без оружја ловац,
без крила летач.

Од главе риба смрди, кажу,
ушао ђаво где му није место,
ушао у чокот, у лозу, одоздо,
из подрума.

Не би смело да изненади ни оно најгоре.

4.

Ту сам забо колац где је неко рачунао на крај света.
Где се кућа растурила као круна маслачка.

5.

Ту где су хиљаде врана загосподариле гнездима.
Има један мост, чије градитеље не вреди спомињати.
Уосталом, они су остали сасвим анонимни.
Павит се раширила. У зглобовима дрвених талпи
намножиле су се красте губара. О, шумски хаосу.
Из тебе излећу игром судбине вепрови обузети
ришкавицом. Изрили су ливаде и забране.
Сад рију запуштена гробља, темеље манастира.
Старе записе и тестаменте које треба редуцирати
јер садрже такве гадости, од којих би у
неким другим крајевима новинска пискарала
направила узбуну. Ту сам забо колац, где се
упнездила саката крешталица. Лежи на јајима,
излегла је пилиће без крила. И никако да напусти гнездо,
иако су је преплавиле ваши. Доћи ће јој главе.
И ветар јој није наклоњен, чупа јој перје
и разноси га. Жира нема, као некад, а вепрови зубати.
запењени све су ближе.

ФАРМА ПОСКОКА

Ево, глође овај колац,
Ломе своје зубе.

6.

Ово је глогов колац, вепрови!
Уз њега је истресен жар и пепео.

7.

Побио сам колац у земљу, па уз њега бацам камење
и проклињем кривца, да га Бог свирепо казни.
Због жена које је продао ђаволу.
Због породица које је унесређио.
Због села које је ојаддио.
Због оних који су полудели.
Због оних које је појела помрчина.
Због колица од бундева.
Због среброљубља.
Због лажи.
Због розе подваљка треперавог
као јарећа усна.
Због гајења штука.
Због урока против кога
изгледа нема басми.
Због лоших узора
и још којечега.

8.

Не видим високолетаче
иако сатима бленем у небо,
изгледа да је изумрла ова сорта.
Лете лептири који сеју
губарова јаја.
И пси луталице подвијених репова
који лижу остатке помија из старих корита.
Једино је неколико дивљих голубова
преживело растурање јата,
али они се гнезде у голубњачама
и другим пећинама.
Зунзаре зује. Код неких су се на време
развиле шкрге, јер стаза води у бару,
у помањкање кисеоника.
Лук и вода, лук и вода
и успаљене жене
што очекују помрачење (месеца?).

Добродошла судбино! кораком кнегиње
испод чије се многорупе хаљине може
прошверцовати срамота.

9.

Ружичњаке нису нагрдиле једино ружокрадице,
већ и они који су се ту (опростите) олакшали.
Нов џемпер ми се не свиђа, јер је иштрикан
од расуканог старог. Шишање оваца је у јеку,
предива ће за све бити догодине.
Скидам са тавана мотовило.
Пробијам се кроз мрежу паучине.
Пробијам ли се, заиста?
Зар паучина није све омотала?
Као самовоља моћних.
Какве су се све врсте уплеле
у паукову мрежу, као муве.

10.

Бела књига – црна књига,
Боже, спаси нас од побеснелих паса.
Од света у коме више ни ти не јемчиш.
Од вестерна и вестерн-засеока.
И учини да се колац не помера са свог места
све док не иструне и однесу га кише!

11.

Ово је моја земља.
И у њој има довољно црног глога
да се направи коц и прободу у гробу
мртвац за кога се сумња да су вампири.

Да се гоне вампири и вештице.

Ово је моја земља, пуна купинових врежа
и трњина, на трњу се лелујају змијске
кошуљице.

12.

Ово је моја земља,
очишћена од демона и населљена.
Откуда ви долазите?
– Долазимо из затвора
где је све криво,
и прагови криви...

X
ХАРОНОВ ЧАМАЦ

Непрестано превозим мртве,
настрадале углавном, нисам одговоран
за њихову смрт. На мом чамцу
је и једно куче. Живели баба и деда
у колибици и имали клупу
и на клупи куче. И куче је угинуло...

Превозим и маторце угојене
што су умрли у свом кревету
окожени унуцима и праунуцима.

Шта су они радили горе,
о томе ће поднети рачун Судији,
моје је да превозим.

Не спутавају ме успомене,
ни саосећање:
то би у овом послу било сметња.

Овде је прилично мрачно,
мртви и мрак свакога враћају своје страху.
Замах весала мора бити прецизан.

Не превозим лубенице,
нити џакове са житом,
већ мртве са овога на онај други свет.

Посла има преко главе,
јер сваког тренутка неко умире,
самоубице су тешке као олово,
превозим даноноћно
и не чекам замену, нити пензију.

XI
УЛАЗ У ПАКАО

Данак у крви увео је Мурат I, онај који погину на Косову. Побирање најлепше и најздравије хришћанске мушке деце од седме до шеснаесте године вршено је сваке четврте или пете године, а затим по потреби. Овим подмлатком појачавала се турска пешадија, ислам. Срби су скривали децу у шуми, шума је Србима најсигурнији завичај.

Да не би заборавили веру Срби хришћани су цртали деци при крштењу на челу крст соком од билга од кога је белег остајао до краја живота.

еди Монтегју пише у својим писмима о „пустињама Србије, које су понајвише покривене шумом“. Шуме су сачувале Србију, у шумама је опстајало оно битно. ШУМАДИЈА није назив једне уже српске области од Космаја до Копаоника, Шумадија се пружа од Скадра на Бојани до Палићких баруштина и Плитвичких језера.

Шумадија је чуварица огњица. И прибежиште пребега из поглањених села, Српкиња којима су Арбанаси отели све, оца и мајку и веру, и натерали их да носе за перчине одсечене главе браће. Јер анархија, уживање у злочину и пошаст у османској Турској ишли су руку под руку. Турски вир, најдубљи и најмрачнији у српској судбини, једва да је ико расветлио. Турци су придобијали сиромашне проти госпде обећавајући им велику слободу. У ислам се прелазило не толико услед насиља колико из рачуна и слабости. Колико су Турци заиста били наклоњени Србима, говори и пословица: „*Од четирдесет Босанаца може се начинити само један човек и шај један не ваља.*“ Турци су на разне начине ломили кичму Србима, пет стотина година кичму су чували Крст и Шумадија.

Кроз своје авлије Турци су спроводили потоке са планине. Баште им беху пуне ружа, јоргована, шебоја, каранфила, шимшира и олеандра, у кавезима су држали голубове, гутутке, а понегде и паунове. На ту раскош су се пецали презрени босански богумили.

Са хришћанима су поступали као са стоком. Србима турског закона (иако су обрађивали земљу), КРАЂЕ И РАЗБОЈНИШТВА

ФАРМА ПОСКОКА

били су знатан део привреде. (Брзокоњаници, убојници, набодице, ископници, СРПСКЕ КРВОПИЈЕ, „Бошњаци љобесне кад само смошре шешир“. Бескућници и беспослице: потурчењаци из Босне и Арнаутске, надлетали су београдски пашалук, као орлови стрвинари). Пронаћи робље неробљено, мало и велико, било је занимање уносно.

Робље је везивано у синџире према квалитету.

Ћаја-паша је после Хаџи-Проданове буне, као јунац блудничко са сто српских жена.

Робље је спавало на леђима ноћу да се заштити од одвратне страсти трговаца робљем.

Силовали су децу оба пола.

Кад осване дан робље се истера на трг као стадо оваца или коза.

Зулуми при конаковању и скупљању харача, уживање у пресретању сватова, убијању младожење и отмици невесте,

редање венчаног прстена на калпак,

право прве ноћи, оргија у хановима и

заветинама –

о свему томе има много више помена не у писаним споменицима, већ у народној традицији.

Кад би нека девојка са бегом остала носећа, присиљавали су момка да је узме за жену.

Од зулума се бежало у шуме и кланце Црне Горе, Херцеговине, Босне и Србије.

Тамо је

створен *Шумски законик*.

Законик је важио на главним друмовима Цариград–Београд, Цариград–Дубровник.

Шумском законуку су се покоравали

које се боје *Бога мало*,

сулџана ни мало,

а везира ко дораша своџа.

Они који су се селили из једног краја у други.

И мењали име, да им се не би ушло у траг.

Шума им је дом. Заседа знак распознавања.

Пут од Рашке до Митровице био је пун, не чичка већ заседа.

Тзв. паланке су подизане усред опасних и огромних шума

од Баточине до Јагодине.

У борбу против Турака први су кренули племићи.
Натписи на гробовима спадају у веродостојнија сведочанства.

Никада нису безразложно проливали крв,
не невиних и оних који им нису ништа скривили,
нити су нападали и пљачкали сиромашне.

Старина Новак се одметнуо у хајдуке са читавом фамилијом.

Хајдука без јатака нема.
Јатаци су очи и уши хајдука.

Јатаковањем се, безмало, бавио цео српски народ.

XII

ГЛАВА УКЛЕТЕ ДУШЕ У ТАМНОЈ ПЕЋИНИ (Из БЕЛЕЖАКА Ђоџа Николаја Јакушева)

Кичму руском и српском народу
нису сломили Ислам, Полумесец, Турци, Монголи,
већ Звезда Пелен.
Они су Крстовима ложили ватру.
Али и Српски и Руски народ
иако су као церови поткресани великим секирама
у шумама богатим тамним крошњама дрвећа,
кроз муке и ударце из самих сечива
црпу снагу и живот. Не жалим што ћу умрети
пре тога, јер неко ће ипак дочекати
и пад Звезде Пелен.

„Нема мира безбожницима, вели Господ“.

Цареубице су проклетници.

Неки злочини се никада не смеју заборавити,
нити правдати.

Не пишем писма жени, синовима и кћерима
који су отали у Русији, већ Богу.

Да ли неки непризнати грех уништава мој живот?
(„Грех је болесѝ срца, а не кожна ујала!“)

Да би сачувао душу, човек је мора изгубити.

ФАРМА ПОСКОКА

Људи доброг памћења сатерани су мишије рупе.

Ко се то са грађанима и обичајима поиграва?
Ко то лупа црквеним звонима после трећих петлова,
као што бик рогове чеше о јасле?

Точак историје је прегазио толико стараца и младића.
Цареубиство је уродило оцеубиствима и братоубиствима.
Грех је ушао у моду.

Јеси ли преуредио свој живот тако да је вероватноћа
греха сведена на најмању могућу меру?

Најбоље време за убијање кобре јесте док је још у јајету.

Несрећни су они народи који имају тугоре.

Револуције су покренуле из великих мочвара
изумрле врсте, гмизавце и чудовишта.

Истину у деспотијама говоре – провокатори.

Још увек нису повратиле Русија и Србија
природни сјај храстовине. Преко свега је
налепљен фини, заводљиви фурнир.

Од револуције се очекивало много,
а оне су постале епидемија,
која у суштини значи:
пристојну раздаљину од Истине.

Власт је терала шегу са Богом,
Бог је Русе повео у Европу и Америку.

Темељ деспотије постављен је на страху,
а ко уместо цигли зида заблудама на сумњивој
подлози, без вере и без угаоног камења,
држава му је кула од песка.

Једноумљем се ништа не може створити,
али се све може упропастити
и најважније довести у питање.

Као у гангстерским филмовима,
убијани су богати сељаци,
нестајале су фамилије,
као јаја са гробова.

У име чега, Боже?

Русија је доведена до просјачког штапа.
Као млади руски учитељ нисам могао да поднесем

страшне призоре и злочине и родну земљу у
пожару грађанског рата. Побегло сам на југ,
да би после двадесет година поново
стигло оно од чега сам побегао.

Толико је успомена побачено у мени, које је требало
да се роде, да проходају, проговоре.
Русија, какву ја памтим, у мом сећању
светли као континент неоткривен.

Човека стално прате искушења, она нису грех,
огроман је простор који припада Богу у нама,
кад расту богатство и моћ и кад срце приања за њ.

Исус је на магарцу ујахао у Јерусалим.

Ја сам у ове крајеве стигао на мазги
са бисагама. Овај народ ме је подсетио
на смокву која није имала ништа. ОСИМ ЛИШЋА.
Између Јевреја и Срба могу се повлачити
паралеле. Јесу ли Јевреји морали плаћати порез
Римљанима?
Боже, ти све знаш!

Несреће којима су сви захваћени,
свет, народи и појединци,
трвења има и унутар породица – је ли то
приближавање оног што је Проречено?

Када би воће двадесетог века оболели од очију,
њихово слепило би било двоструко корисно.
Можда би нас разумели и можда би унутрашњим
погледом сагледали догађаје? Слепци су
ближе стварности.

Слепцима сам одувек више веровао.

Незахвално је тумачити догађаје који надолазе,
али неке бих ствари могао предвидети...

Сатани је потребан мрак да би заштићен њиме
обавио своје намере. А слепи чезну за светлошћу.

Тамо где већина усред поља види
предмете дивљења, ја видим – страшила.

Кривоверства, лажног учења, секти које
варају људе кривим наукама и тврдњама –
ни броја се не зна!

Неке је одавно народ морао стрпати у санаторијум
за умоболне. Зато што они нису тамо –
тамо су најумнији и најискренији.

ФАРМА ПОСКОКА

Од моје породице нема никаквих вести,
остала су само бледа сећања, духови. Нека огромна сета,
пространа као Русија.

Знам да ће Исус доћи, али не знам – када.
Ноћ је, мрак, а негде гракћу врране.
Ово што бележим – ово је тело моје,
а ово мастило – ово је крв моја.

Војници су Исусу нудили опијум да му олакшају муке,
и ја бих одбио.

Под Крстом су се коцкали војници
за одећу коју су свукли са Сина Божјег пре разапињања.

Мало је оних који су стајали око Крста и плакали.

Крст је тамо где разапињу нешто или некога.
Где кују ексере и подбадају и пеку браде,
где подстичу на тајни пољубац и тајно вирење
– одоздо се свашта може видети! –
читавао репато племе.

Зашто се сећам Бога и његовог страдања,
овде где ниједна жеља не прелеће преко
плота невеликог дворишта?

Гогољ се убио у четрдесет и трећој,
у чичиковљевској кутији за Чистилиште и Рај
није било места. Пушкин је препознао Гогоља.
После првог читања *Вечери на салашу крај Дикањке*,
Пушкин није могао да дође себи! — — —

XIII СУДИЈА

Мој народ су и они који не верују у мене,
мој је читав свет.

Вампири су грешници који одлажу велико суђење
и могу да поживе стотину година, и дуже,
јер имају сигурна и тајна прибежишта
(немирну савест живих, стрепње, слутње, недоумице).

Мени припадају попови и распови.
Што може учинити један распоп,
не могу стотине попова!

Узимам грех на себе, тежину свега
што се догодило последњих деценија у Русији,
Немачкој, Мађарској, Румунији, Србији,
у Америци, на Куби, и другде.

Дозволио сам људима да покушају нешто
без саветовања са мном.

Допустио сам им да преокрећу токове река,
да подижу нешто што нема имена. Јазове.

Тамо где су подигнути највећи јазови у душама,
поново ће се примити моја Реч.

Поново ће пржити сланину ужировљених свиња,
биће довољно масти да се омрсе све
испошћени народи који већ годинама живе
у сенкама сопствене историје.

Разораће ледине и пустаре
и открити необележена велика гробља.
Ништа неће остати скривено.

Кренуо сам по свету, стићи ћу и тамо где све лежи
наопако
и умртвљено. Невидљив сам и зато ме неће моћи изне-
надити
на спавању. Нико ме не може зауставити.
Оживећу грлицу коју је погодио гром из ведре неба
и просуо јој оно што је позобала.
Помирићу кумове који су издала једни друге.
Повезаћу покидане нити братских народа.
Посетићу све цркве и манастире из којих буја зова,
павит. Намножићу козе, јер је коров загосподарио
земљом.
Вратићу врлину памћења, јер је заборав окужио све.
Роде су слетеле на ливаде на Месецу, на којим се ноћу
њихова гнезда могу уочити. Послаћу их на Земљу,
на димњаке породичних кућа.

Оживећу мртве, обешене о крстоношни храст,
разапете, набијене на колац. Онима које су одрали
као јањад и затим им солили образе, ране,
вратићу најдубљу радост. Вратићу удовицама
погинуле мужеве. Подићи ћу посмртна брвна
преко потока и река брзавица, како би се душе
могле повратити у завичај, оних погинулих ко зна где.
Вратићу многим веру, у боље, у сутра и прекосутра,
у зору и јутро, у петлове. Петлови кукуричу и
најављују мој долазак. Не долази земљотрес,
долазим Ја. Радујте се!
Нема више заборава и превида.

XIV

БУЂЕЊЕ МРТВИХ

Ако сам ишта икад себи обећао,
то је била помисао да ћу сачувати успомену
на доживљај када су ме болесног водили
у глуво доба ноћи на врх Старог Гробља,
тај обред је био нешто најважније
што сам доживео.

На гробовима незнатих покојника
бабе су нас ланцима везивале.
Пролећне суше изазивали су увређени покојници,
зато смо ишли по месечини на Старо Гробље
и читали молитве да падне киша,
незнане гробове поливали водом.

Када сам боловао нису ме водили код лекара,
него бих у глуво доба ноћи легао
на непознат гроб (у положају мртваца),
баба би ножем заокружила гроб и мене,
заклала црног петла,
крв је отицала у рупу ископану испод моје главе.
– Одступи, Нечастиви!

Србија је пуна незнатих гробова,
помно скриваних, у жеку ослобођења.

У повратку са Старог Гробља тек Преко Пека
обукао бих нову преобуку
и проговорио на другој обали.

Када ми је претила животна опасност
налазио сам прибежиште на Старом Гробљу
и заштиту покојника. (Из гробова је ко зна када
изникло бодљикаво бигње, да их стока,
пси и други зверови не скрнавe.)

Незнани гробови после поноћи говоре:
Срби су Србе убијали, зато што су другачије мислили.
Најгори Срби прихватили су заборав као стил живота.
Немам нарочито поштовање за учеснике грађанског рата,
јер су убијали, уверени да чине добру ствар.
Мртви се буде испод фудбалских игралишта,
устају из урвина, испод фабрика
и причају како су уморени,
та сведочанства су страшнија од најружнијих снова.

Чак ни последице природних стихија
не могу се поредити са неделима безумних људи.

Убијали су најбоље без истраге, суђења,
убице ништа не може оправдати
и проклетство је најмање што их може снаћи.

Стидим се очева, чак и оних који беху заведени
или заплашени терором: једино што су знали
беше стварање димних завеса, скривање истине.

Највише се стидим оних који су далеко догурали,
сејача мржње, имитатора лоших узора,
климе улизица и кукавица.

Мртви се буде док слушам поце у предвечерје,
док лежим у трави на сунцу
и док ми ревером бубамаре миле.

Ко мисли другачије нека седне наспрам мене
и да о најбитнијим стварима поразговарамо.
Пре свега о помирењу мртвих. Јер ако нема мира
међу мртвима неће га бити ни међу живима.

Ставимо на дневни ред прво страх огромни
у коме смо живели деценијама.

Бетон заборавља.

А одмах затим кости,
историју која је почела лоше
(да се не би завршила на сличан начин,
као што чини шкорпион, опкољен шумским пожаром).

Мртви се буде. Не они у фараонским гробницама,
у које живи трпају не само вишак свога рада,
већ и свој живот, смирујући свој безгранични страх.

Мртви се буде у гробовима о којима се нико
не старе.

Истина о њима издужила се као фитиљ,
крајеви су његови по собама са увеличаним сликама,
у фиокама и душама.

Мртви се буде с туткалом историје у зубима.

Устаје Старо Гробље, и сва друга незнана гробља.
Дижу се као летња магла.

Мртви се буде и прилазе лејама са шебојем
и пепелљивом мачету. Говоре, говоре, али њихове речи
измичу и мешају се са маглама свитања и мирисом
шебоја.

Пред светом су одговорни они који су прећутали,

ФАРМА ПОСКОКА

пред Богом наредбодавци.

Мртви се буде да би опростили синовима
који су били приморани да већи део свога живота
протаворе у помрчини као слепи мишеви.

Мртви се буде да би помогли живима
и да им запале свеће.
Ослобођени мржње, пристрасности, једноумља.

Мртви се буде и јашу на облацима.

XV ПРАВЕДНИЦИ

На бачијама беше у изобиљу стеница и бува,
оваца и сурутке, мува (у доба каменог комунизма).
Под крушком дивљакушом испред бачије с лулом у зуби-
ма
и машином за предење пајвана седео је власник бачије.
Тела удовица је мајстор тај предао као повесма
од конопље. Поп је бринуо о парохији, а мајстор
о душама и заносима удовица,
распуштеница, и домаћица чији су се мужеви уленили.
Како се лепо тада живело!
И вукови сити и овце на броју.
Већина се равнала према црквеним словима
у православном календару, апетит је слабио
и чинило се да је увећавање наслеђених
добара узалуд. Села су збацивала кошуљице,
као змије. Катастрофу нису најављивали
само волови ричући, већ и благонаклона руковања.
Курвари су убијали једни друге
и бацали их под точкове јутарњег локала,
власт је излазила на увиђај, али није се много
трудила око утврђивања истине.
Баш се лепо тада живело.
Ујак је био ујак, и поп је био поп.
Зима је била зима, и снегови су били до грла.
Постављали смо мрежасте замке штиглицама
и као мамац – струкове босилџка.
Орлови су били орлови, лета смо памтили по
њиховом кружењу. Бучина је била бучина.
Кљунови детлића жигосали су дрвеће
које је требало оборити с јесени.
Школа коју смо похађали имала је учитеља
кога је нешто изнутра нагризало,
али он се није никоме смео поверити,
нити му је падало на памет да оде

попу и исповеди се. Чак ни да се виђа са попом.
Попа и учитеља је раздвојио неки зао дух,
у цркви су учили: *Не убиј! не укради! не чини прелјубе!*
А у школи су подучавали да је историја почела од јуче.
Главни предмет у школи је био – *Смрћ Бога,*
кидање нишпи времена (Псеудоисторија).
Баш је то било дивно време, јер је много шта било
дозвољено. Пшеница је била пуна цветова граора,
шумског граора, али је брашно било црно, а хлеб горак.

Међу најбоље ученике пробали су се они који
су све примали здраво за готово.

Прозивник је био црвен, а моје име и презиме
били су уписани негде на средини.

Ја не кријем да сам био међу најлошијим ђацима,
нисам учио из уџбеника и забележака нашег учитеља,
већ од ујака, црквењака, рибара, ловаца, мрава,
врана, змија, лисица, дунђера, гробара, птица селица...
Човек коме је твор одгризао кажипрст
док су преносили циглу за зидање наше куће,
знао је наизуст читаво јеванђеље.
Имало се много тога научити од оних
које је на неки начин обележила судбина или Бог.

Вршњаци који су расли у сенкама очева и
у смрти Бога искористили су гужву саборску
и метеж при крају заветине и одвукли
у бурјан крај напуштене воденице
луду девојку да се над њом изредају,
тј. стекну прва важнија искуства.

Она их нису обасјала, већ су их повукла дубље
у ноћ, у срамоту тријумфа, у бару у којој се
развијају пуноглавци.

Вршњакиње смо памтили по томе како заливају
саксије са мушкатлом. Калопер. Босилџак. Невен.
Бабе су их чувале од насртљиваца и чини,
али их нису сачувале од Ђавола, њих самих.

Морнар прича о ветровима и олујама,
домаћин о биковима, војник броји ране, пастир овце,
а ја пребирам по детињству, јер чини ми се да никада
нећу залутати ако се држим дома и природе као воде.

Мајка нам је понављала: Не чините оно,
Што никако не желите да се вама догоди!
Богу је било угодно у нашем дому,
иако није било његових икона, симбола,
крстова. И зато што је Он био са нама,
лакше смо подносили многе ствари, па и ону

ФАРМА ПОСКОКА

најтежу? одсуство оца.

Била су то чудна времена.
неки нису примали попа у дом да свети водицу,
мада су крадом од комшија славили славу.

Бог нам је послао у помоћ
косаче – њих двадесетак са косама
косили су под дивљим орасима с оне стране реке
наше ливаде. И то су моје најрадосније успомене:
Откоси лежу нежно и светлост открива пањеве,
мравињаке, понеку пресечену змију, гљиве.

Најружнија успомена из мог детињства везана
је за мог пса Мургу, који је морао
да испашта судбину гору од очеве
и који је био неповратно изгубљен за мене.

Мурга се намамио на кокошија јаја и када га је ухватила
на гнезду, моја мајка је донела неопозиву пресуду,
а требало је да је изврши сусед.
– Немој да га убијеш! молио сам.
– Нећу.
– Шта ћеш да му урадиш?
– Однећу га не железничку станицу и убацити у воз!
У варошима су болећиви према псима. Нарочито госпође.

Сусед је уз помоћ моје мајке убацио Мургу
у картонску кутију и однео га на железничку станицу.

Причао је кад се вратио да је картонску кутију
унео у воз, у ону просторију у коју и цар улази пешке.
Воз је већ био кренуо, и сусед је сишао на следећој
станици.

Шта се даље догодило, сазнали смо случајно
неколико месеци касније када је путник –
који је путовао истим возом тога јутра – испричао.

Нека је жена ушла у ону просторију
у коју и цар улази пешке и угледала картонску
кутију у којој нешто изнутра гребе.
Одвезала је да погледа и у истом тренутку
је искочио, као јазавац из јаме, Мурга
и искизио се. Жена скоро да се срушила од
престрављености, а пас је стругнуо
низ ходнике. Рушио је све пред собом.
Ускочио је у локомотиву и сигурно би напао
помоћника возовође да овај у том тренутку
није држао лопату којом је убацивао угаљ.
Мурга је почео да бежи назад вратоломно
и возовођа је зауставио воз насред отворене
пруге. Неко се од путника сетио, отворио врата
вагона, и Мурга је искочио и наставио да бежи

скавличући...

Сви су били задовољни, мајка понајвише,
уверена да је Мурга добио према заслугама,
а и нама деци пошло је набоље:
било је довољно јаја за палачинке, кајгану.

Прошле су две године.
Била је зима, негде око Светог Саве.
У свитање, звиждала је кошава и носила снег.
Неко је упорно гребао о спољна врата
нашег дома. Мислили смо: кошава, ковитлац.
Када је мајка отворила врата,
у кућу је ускочио Мурга, длаке залеђене,
и мршав, као да долази са северног пола.

Мајка му је већ била опростила,
и пошто је била сујеверна протумачила је
његов повратак као добар предзнак.

Кад се могао вратити Мурга после толико времена,
вратиће се и Свети Сава, вратиће се и Отац
вратиће се сви који су залутали.

Јер светом – видљивим владају
одмазде, казне, прогонства, одласци и опроштаји, грешке,
а васионом вечно враћање...

ВАМПИРОВИЋИ

СУДБИНА

Ено на жици дежурни сврачак,
који види где год се шта макне,
с ножицама дужим од чибука,
у упорности је упорнији од комарца!

Жмарци подилазе сићу и неке, крупније рибе,и свад-
барске скупове, под добрим кућепазитељом.

СКИЦА НОВЕ ТАЈНЕ ВЕЧЕРЕ (Детаљи)

1
(Кошава)

Дува, звижди, силази кроз димњак и сулундаре до срца.
Као некада. Пада цреп са крова. Сурвава се чађ. Таложи
се у мени безграничан страх. Чудно, цреп који је љоснуо
пред моје ноге не разби се.
Понео сам цреп. Изнад комина надвила се
крошња ораха. Нешто се црнело на врху крошње, старо
гнездо роде или привиђење.

Јутрос - нема ништа на врху ораха,
ни старог гнезда роде, ни привиђења.
Ако су решили да ми узму главу,
склопиће савез
са кошавом и ноћничинама.

И данас дува. Греје и сунце.
Дува кроз багремар. У алуги,
у заклону већа животињски збор.
На пању чека пресуду Твор.
Оптужба је озбиљна и подугачка,
предлога има више,
а Твор шапицом чеша леђа,
као да има буве.
Кад суђење би завршено,
алуга се претвори у крваво поприште.
Твор скочи са пања

и крену пут оближњих пилићарника.

Зађе дубоко у шуму.

Пратио га је смрад, одавно,
али се Твор није бојао,
јер су се звери завађене
кретале шумом...

Допро је и до мене смрад Твора,
нанела га је кошава.

Тај смрад сам осетио пре неколико деценија, можда и
раније - тај тренутак нисам сасвим заборавио.

Да није било тог смрада, можда би мој живот био
другачији?

Рецимо, не бих био на овим мукама.

Не би ми пао цреп пред ноге тобож случајно! Пресуда је
мени изречена у своје време. Живим још увек, као и Твор,
јер су завађене звери забављене собом....

Дува кошава, мрзне. Мраз је укоричио барице у вашарска
огледалца. Тамо видим одразе времена које ће доћи. Не
желим ни у поверењу да причам на шта сам све
набасао... То није сугреб...

2

(О квасцу фарисејском - лицемерју)

"Јер ништа није сакривено што се неће открити, ни тајно
што се неће дознати".

Доста смо сазнали о Кеопсовој пирамиди,
али временом ћемо сазнати и нове појединости (кад се
испита ваздух у херметички затвореним одајама стар
четрдесет и шест векова). Радосна је вест да су недавно
на обалама Мртвог Мора ископане помаде и парфеме
примењивани у доба цара Нерона и царице Клеопатре.
Мумије откривају, не само заборављену историју, већ
бацају и друкчију светлост на пирамиде и маузолеје.
Папирусе, писма, тестаменте и архивску грађу појеле су
ватре, влага, мишеви и варвари.

Они којима је потребан пад, потпун пад, да се суоче са
собом и својом улогом, истином, који у старости пишу
мемоаре, призивајући будућност, као коначног судију, у
великој су заблуди. Јер будућност је одавно прошла, што
може многи човек осетити ако се осврне мало уназад и
прочепрка.

Не подносим мемоаре због глачања и фризирања. Треба
рећи с а д а, сада, све оно најгнусније, док су још живи они
двоношци, саучесници, дворски ласкавци и улъези, који су
упорније од даброва дизали уставе и страшне јазове
душе, јазове који су задржавали огромну количину енерги-
је. Уставе нису ништа друго до мастодонстка брана без

ФАРМА ПОСКОКА

испуста, створена да заустави енергију, да буде разваљена и да провалу учини страховитијом, не и потпуном попут потопа. Увек неко преживи и преостане да исприча оно што је запамтио...

Мемоари, ако су писани искрено и са извесним амбицијом, заслужују нашу пажњу и због ситуација које заобилазе уџбеници историје. Дворска историја сувише је контраверзна да би се њоме само бавили дворски историчари. Већина дворана Јелисавете И Петровне веровала је да царица уздише у својим одајама јер трпи снажне болове ноћу...

Случај Пола Луја Куријеа наводи на поређење да је савршени злочин сличан великом уметничком делу : као што се не види рука уметника, тако су невидљиве и руке које су опране у Куријеовој крви. Курије је нађен у шуми на његовом имању смрскане главе. Веровало се и тврдило да су га убили љубавници његове раскалашне жене, али они су ослобођени у недостатку доказа. Бескрајно развлачење службеног поступка никада се није завршило, већ је просто прекинуто - случај је одложен ад ацта. Курије је убијен по налогу његових најљућих политичких противника. Злочин никада није расветљен до краја, а убице измакоше правди. Постојали су добри и рђави грађани у Француској 1815. године, као што су сличне поделе постојале и другде, и после. Курије је знао да за управљање државом принцу, краљу или владару (то показује *Једноставна беседа Пола Луја Куријеа, из Ла Шавонијере, члановима оштинског савета у Верцу, округ Ендр и Лоара, поводом једне улапше коју је предложио Њ. Е. министар унутрашњих послова ради кљовине дворца ШАМБОР*) не требају замкови, већ наклоност поданика, јер без ње нема круне која није тешка...

Прогањају ме нерасветљене смрти. Убијени су видели лица својих целата и имали би штошта да нам испричају. То је једна иста прича која се понавља у другим местима, и временима, с другим људима, другим средствима. Они који трагају за Истином, крећу на пут са сумњом уместо штапа и завежљаја, иако сумња слаби апетит. Иду за оним што је у мраку речено, што на ухо шаптаху у одајама. Не боје се оних који убијају тело и потом не могу ништа више учинити. Тешко онима који товаре на људе бремена тешка за ношење, који ниједним прстом својим неће да се прихвате бремена. Тешко онима који зидају гробнице пророцима, побијеним по налогу њихових очева или слугу. Тешко онима што су као неприметни грбови, и људи по њима одозго газе а не знају.

Успели преврати не успевају баш у трговини, не могу се упоредити са рафовима у дућанима. Не попуњавају се новом, квалитетнијом робом, већ флексибилнијим идеолозима...

Разбио сам шољу сасвим случајно, мислећи на нешто друго, али да сам је и намерно разбио, шоља би надживела себе, као повећа узидана у темељ цркве, или опеке којима су робови зидали римска војна утврђења. Разбио сам шољу која је давала извесну наду кад је била пуна црног напитка : удружена са дуваном пружала је варљиви осећај близине границе, границе - чега? Има једна граница којој тежим, али никако да пређем преко ње, јер рампа је спуштена...

С ове стране је вашар који је отпочео одавно. Велика је понуда старих калупа, бенгалских ватри, шкарта, циркуских вратоломија, ужади, мишомора и јефтиних песама. Испод руке нуде бодеже, бомбе, динамит и револвере с пригушивачима. Загледам ћосаве и брадате, заобилазим оболеле од ендемског сифилиса, из њихових рана капље гној, као растопљен восак. Брадати продају књиге нагореле, спашене од ломача. Ћосави хватају сваку реч - куда журе са толиким узнемирујућим речима? У неки подрум, на вашар варвара? Све што је подигнуто високо стоји на стакленим ногама. Не треба много снаге и енергије за оно што је већ склоно паду.

Идем даље, да не гледам рушење,
јер сам преосетљив на јауке и жртве.

На ванредна издања новина и крупне наслове, на одлуке и закључке и понављања. Детелина и препелице у пољу предвече, озон и она која радо мути у вечерњој измаглици, више су по мојој мери.

Титра грудима долазећи, познао сам је по кораку, и по штрумфлама које скида седећи наспрам мене, између две штрумфле има она трећа због које брзо заборавим на вашар и на све оно лоше од изласка до заласка сунца. Кад нежно навуче штрумфлу до краја и зажмури, између два грчевита пољупца, све постане друкчије. Кад заустави дах, кад одгоди насласу...

Увек неко може да наиђе, у најнезгоднијем тренутку. У односу на шуму, она је бела као снег. Не бојим се легија и коњице, мачева и тојага - једино се могу предати дигнутим ногама. Генерали су победили, али каплари и водници су на потезу. Вашар ће се узмувати кад се нико томе не нада.

Империју ће распарчати сподобе.

Варвари ће одиграти улогу коју нико не може порећи. Помогла им је империја,
јер се предуго, као бубашвабе, хранила бајатим хлебом.
Да ово нису само бојазни без основа, потврђује крња

ФАРМА ПОСКОКА

историја света.

Империја се осипа тамо где су границе најслабије. Тамо где је конач најтањи.

Вашар је почетак распадања, на шта упозорава паун, везали су га врпцом као квочку за точкове запрежних кола

...

4

(Приче)

Супрасна је империја, прошлост и садашњост, велика је то крмача која ће појести део свога окота. Ево, почео сам објављивање властитог неспокојства.

Исус је у причама говорио људима, уска су врата и тесан пут што воде у праве приче, и мало их је који га налазе. Саблазни су део мога детињства, живота. Они који ме саблазнише не одсекоше руке своје, не порекоше речи своје. Цариници и курве пре ће ући у царство небеско од садукеја и фарисеја. И од оних чији је живот потрошен на устукнућа, оклевања и ћутање. Супрасно је све што ме окружује, куће, улице, штампа, хронике, традиција и подруми, поткровља и ветар, ледине, парохије, бунарска уста, чак и узалудност.

Видим ровове, те дубоке бразде у које заоравају крупно и крваво семе. Чији су плодови крупни и горки, као грејпфрут. Видим и дединог ждрепца и знам да је баш његов по једном белом кругу око ребара. Зашто му је за реп свезан глогов грм?

Зашто се пропиње?

Устајем, можда да га смирим, и у истом трену треште рафали. Ждребац се премеће у грмље. Пун сам куршума, као врећа шљунка. Погођен сам, али узалуд.

Смрт је спустила са неба лестве и ја се уз њих пењем, како бих се лакше виноу у седло дединог ждрепца, у врхове дрвећа.

Узалуд није узалуд. Ево ме пред великом зградом са округлим прозорима, сусрећем се са члановима моје изумрле фамилије...

То је он - Родоначелник, човек који се није уплашио судбине.

И који није, чинило се, марио за будућност.

Иза велова је много тога што се са њим догађало између 1901 - 1913. године.

Процурело је нешто о његовим љубавним и пословним излетима на релацији Текија - Зајечар - Неготин, где га је вукла чежња према завичају његових предака. Вашари су били његово радно место, преглед и лечење бобичавих свиња, кафане и узде.

Била је субота, октобарска, 1914. године, када се враћао из среске вароши. Све могу замислити, поља непожњевена, врране и јабланове, кафану Франца Сајтера, коње који јуре као да их је обузео ветар, Њега како пева, можда

самом себи, можда је наслутио блиску пропаст? Коњи су нагло скренули са друма и кола су заједно са Њим пропала у јендек пун мутне водурине. Напрасна смрт је бацила у засенак све друго, сва нагађања, све поруке и све речи које приличе тестаменту. Није имао да поручи ништа ни жени ни сину јединцу. Будућност је препустио потомцима. Мени - ја стојим на бедему друма и не пада ми на памет да потрчим низ бедем и покушам да га отргнем од судбине. Као у мучном сну, видим како штрчи из водурине, видим његова крупна леђа, не и лице јер га је зањурио, као жедни дивљи голубови, и пије оно бескрајно и непознато.

Његова жеђ је била застрашујућа;

кишило је над багремарима и путељком који је водио према гробљу, спровод је у савршеном реду споро милео као кишна глиста. Судбина и смрт никако нису могле да се уклопе у амбиције фамилије и будућности.

Иако се чинило да би све било друкчије да је поживео дуже и умро природном смрћу као његови вршњаци, ипак је он био срећан човек, ОСНИВАЧ ПОСЕБНЕ ПОРОДИЧНЕ ЗАВЕТИНЕ, сведок првог лета цепелина и почетка масовне производње Фордовог аутомобила модел Т.

Понео је са собом на онај свет најзбудљивије ненаписане мемоаре, голицаве епизоде лепотана и поверљивог човека једног будућег краља. Умро је напречац, пре катастрофе и трагедије, и није имао времена, као неки, који су постали богати и (све)моћни, да окружи себе свим дрангулијама које су им мањкале у детињству, а пре свега лошим узорима и сумњивим укусом. Имао је жену која му је заповедала тиме што га је слушала.

Оставио нам је у наслеђе, поред алата прегледача бобичавих свиња, и опасан занат поткопавања личних режима...

Супрасно је и НАСЛЕЂЕ, родослов и Шумски закон, чак и венци паприке што висе испод стреје, као почетком XX века. Неко понавља да ће их склонити и однети на ђубриште. (Тај је недоследан и оклевало, мада у пуној корпи јаја одмах препозна - мућак! И да би ме уверио, разлупа га испод мога носа. Гушимо се у неиздржљивом смраду, горем од лоше одржаваних свињаца, и скоро постајемо истомишљеници. Док банда упорно вежба у хладовини порте. То је громогласни оркестар који нема никакве везе са Службом Божјом. Оркестар којим диригује човек који не уме да свира ни на багреном листу, ни на гајдама, ни на фрули. То су "музичари" који лупају у канте, као кад сељаци гоне дивље свиње из кукуруза у брдима. Јежимо се од те свирке. У којој је најнежнији инструмент бубањ. Гушимо се од банде као пред отвореним вратима пушнице. Одступница нам је мрачна

ФАРМА ПОСКОКА

и тесна, као трап. Светлост једва допире одозго кроз пећински ошак. Музика банде клокоће као поток после пролећног пљуска, има довољно влаге, која је нагризла гвозђе. Рђа се шири од ногу навише и почиње да једе и амбис и приче натруковане неважним појединостима, клице кромпира и таму из које, изгледа, нема излаза.)

Желим да пишем писмо - иако се то противи здравом разуму - онима на Оном Свету. Питања која искрсавају после несреће има много више од одговора. (Евентуалним одговорима може се ставити барем неколико приговора!)

5

(Јован Крститељ)

Оно што хоћу да кажем, слажем се, није ни приближно оно што сам некада осећао једући скакавце и мед дивљи. Гледајући како излазе к Јовану Јеусалим и сва Јудеја, и сва околина јорданска. Слушајући како кори фарисеје и садужеје : *"Већ и сјекира код коријена дрвета стоји ; свако дрво које не рађа добра рода, сијече се и у огњ се баца.*

Ја дрво крићавам вас водом за покајање ; а онај што иде за мном, јачи, јачи је од мене ; ја нијесам достојан њему обуће јоничејши ; он ће вас крстијши Духом светијем и огњем.

Њему је појаша у руци његовој, ја ће опријечијши ђумно своје, и скупиће шеницу своју у жицици, а шеву ће сажети огњем вечнијем".

Матеј, Марко, Лука и Јован повели су ме из града одметничког, оскрвњеног, насилничког, путем који води испод јабланова, у сенке, према бубама у трави што миле тако тихо као што сагорева воштаница. Далеко од града, који не слуша глас, не прима наук, не верује у чудо, јер су му кнезови лавови, судије вуци, пророци варалице, хвалише, свештеници - они који изврћу закон. Од силних говора језик им је задебљао, као да је премазан соком млечике. Препознам их одмах. На нишану сам њиховом.

Кад заустим да кажем оно што сви знају али прећуткују, оно најболније и најбитније, заглави ми се некаква кост у грлу. Осећам страх, иако не видим лице оног који ме гледа кроз нишан. Страх необјашњив и сличан страху којим су нас плашили у детињству. Бабароге нису одумрле. А стид се увећао, порастао више од свега. Смањили су се дудови и берачи дудовог лишћа, смањиле су се собе пуне чахура свилених буба. Вода у котлу избацује кључ, изврћемо корпе пуне чахура жутих, мешамо варјачом, за коју се хвата свила црна, бела, зелена, црвена. Ја се не смејем. Јер иако никог више нема овде, знам да су куће и канцеларије, собе и заходи, добили, као цар Тројан, козје

уши. То је добро.
Добро је што се човек уздржава, што мање прича. О чему се може причати а да се не вара, осим о страху?

Сотона нуди сва царства овог света и славу њихову, опогањене путеве, раскршћа, пределе које је опрљило јесење сунце и који одишу на лепру. Жене јалове, обнажене. Какав оне имају цуг!

Господу своје поклањам се и њему једино служим. Мој живот би био промашен да сам умро не схвативши значај звезде коју сам угледао... У забаченим провинцијама империје може се неком јавити Бог.

Све империје имају доста разлога за постојање и барем један за рушење.

Многе миленијуме треба заборавити и све започети изнова.

Ваздух мирише на корен младих коприва с пролећа...
Глава на лопару Јована Крститеља подсећа ме на облик који је срушен и на повест која започиње...
Тајном. Крштењем. Духом Светим и огњем.

6
(Кукољ)

Откуда, дакле, кукољ?
Толики кукољ у пшеници белици?
Непријатељ га је посејао док смо хркали
успавани победом.

Хоћемо ли да идемо да га почупамо?

Не, да не бисмо чупајући кукољ, почупали заједно с њиме и пшеницу. Оставимо нека расте обоје заједно до жетве. У време жетве сабраћемо најпре кукољ и свезати га у сноплџе и сажећи...

7
(Налог)

Најпре крените изгубљеним овцама, успут : болесне исцељујте, мртве дижите, губаве чистите, нечисте духове изгоните.

Не носите злата ни сребра. Ни торбе на пут. Ни два одела. Чувајте се од људи, јер ће вас предати судовима. И пред старешине и царева изводиће вас Истине ради. Кад вас протерају из једног града, бежите у други. Ви сте бољи од врабаца, творава и жежева, глиста, роваца, јас-требова, врана и лептира.

Ви не идете да донесете мир на земљу,
нисте пошли да донесете мир него мач.

Ви треба да раставите човека од оца његова и кћер од

ФАРМА ПОСКОКА

матере њезине, и непријатељи ваши постаће домаћи ваши.

Који гъуби од вас оца или матер или ауто, дом свој, пажњу власти, дукате или сина и кћер већма него Истину, није достојан.

И који не узме Крст свој и не пође за Истином, није достојан.

Који чува живот свој, изгубиће га,
а који изгуби живот свој Истине ради,
наћиће га...

8 БАЛКАНСКИ СИНДРОМ

1 (Бестрагија)

Мастигъав сан не појашњава природу. Не замлаћивати се појашњавањима: Убудуће се могу ослонити на имена и презимена, ту је све коначно.

Јесте ли чули причу о кучки која се преметнула у лисицу? У јабучару кучка под најстаријом зуквачом брлог начинила, да се окоти. Власник је открио и појурио мотком. Успео је да јој пребије задње ноге. Кучка је умакла и склонила се у јазавичју јазбину. Тамо се и окотила. Полонљених ногу ноћу се довлачила до живинарника, клала кокошке и носила их, штенцима. Перје је омамило лисице, па се и оне населише унутра. Нико није видео и не уме описати како је подељена јазбина и какав је склопљен савез. Штенци су престали да сисају. Кучка их је снабдевала прекланом пиладијом, кокошкама дропљама и понеким певцем. Наравно, ловци први открише јазбину. И запалише ватру на улазу у јазбину, оног дана када су лисице изашле у лов. Дим је увирао у утробу земље, из које се чуло завијање. Али ништа не истрча из јазбине на наперене ловачке двоцевке. Ископаше ловци ашовима јазбину. И нађоше угушене димом неполичне кучку и кучиће. Тад довикну један - Лисица!

- Не, ово је кучка ! рече други.

Изби свађа око установљавања истине.

Везаше их за задње ноге и понесоше низбрдо кроз малињаке црвене и крте.

У селу је најстарији ловац пресудио : Лисица!

Кучку су одрали Цигани, знајући да деру кучку а не лисицу. Небо се натмурило кад су завршили драње, као да се приближава смак света...

Какво би то могло бити приповедање - наставити причу о уморним ловцима задовољним исходом лова. Цевчили су дудињару ракију и кашљали као што кашље метиљава овца уверени да су истребили лисице у свом крају.

Наредна ноћ их разувери : у свитање открише перје и крв у живинарницима, много откинутих глава, црвене кресте певаца. Устукнули су као пред чудом, као пред чинима.

Никада ловци не могу истребити све штеточине и лисице.

Шта рећи о новим покушајима ловаца?

Лисице су увек налазиле начина да измакну. Ни најбољи пси им нису могли ући у траг. Кобац је с висине пратио кретање лисица, али њега ловци нису питали за савет.

Пустили су коња, бељег од чаршава болничког, да иде сам на испашу, брдима и брложинама. Очи су коњске тамне као сомот. Влажне.

Пропланци су бадемасти, осушили се борови и скршени леже налик на балване које је избацила поплава. И коњ је полако одмицао уз међе и постајао све ситнији. Међе су налик на степенице степеништа гледаног одоздо. Траве није било у изобилју. И коњ је пасао и одмицао.

Приближавао се њивицама са овсом, и маковима. Улазио је у бестрагију пасући.

Разуме се, коњ није ни слутио какву моћ има трава коју је пасао. Она га је опијала, и он је заборавио одакле је кренуо и где треба да се заустави, рзао је и летео, цилитао се и њиштао као да је у њега ушао врели летњи ветар, ветар који пали крв и гони напред, напред...

2
(Сеобе)

Неки су народи повесма, које моћне прегље намотавају на вретена. Руше им гробове - кесерима, пијуцима. Преоравају гробља и сеју кукуруз. Пале им манастире.

Зар је узалуд све?

Пламен прстен око обора, халабука.

Зар ни мађије не помажу? Зашто жмурећи ћутке закласмо црног петла на кућном прагу? Зар узалуд не предемо вуну, не перемо рубље, маказе не отварамо, вериге не завезујемо?

Зар узалуд упредамо врпцу са свињском длаком, па је бацамо на раскршће вуковима? Је ли то свети Мрата напратио хромог кривељана на нас?

Зар морамо да селимо? И коме остављамо опњишта прадедова, манастире и тапије?

Сове бирају напуштене куће, у којима ноћу нечисти духови подливају млеко од феникса са желуцем од змије црвене.

ФАРМА ПОСКОКА

3

(Крстовдан Срба на Косову)

Долазак мудраца са истока, бекство Исусово у Египат, Ирод убија витлејемску децу, а на Косову их силују , ископавају им гробове - тамо је непрестано Црни или Велики Петак, Крстовдан који траје од Ускрса до Ускрса, од Косова до Косова.

Као да сам пошао за узвишеном страшћу вампирице. Само курва, злочин и мрак могу да заведу тако далеко. Где пас не лаје ни петак не кукуриче. Где су гласови вапијућих у пустињи. Где је спуштена рампа, иза које се мотају сподобе у густој измаглици. Они што пале сламу, уништавају воћњаке и винограде, трују изворе и бунаре, што једу куће удовичке и убијају из потаје. Што своје вође госте и чaste домаћински. Намножили су се безумници и слепци, књижевници и фарисеји, лицемери што проходе мора и копно да би добили следбенике, и кад их придобију , чине их синовима пакла двоструко већим од себе. Оставише оно што је претежније у закону : правду и милост и веру. Али нека вас то не превари. Јер ће многи доћи у име Истине говорећи : Ја сам истина. И многе ће преварити.

Чућете ратове и гласове о ратовима.

Гледajte да се не уплашите ; јер треба све да се збуде. Али још није крај.

Јер ће устати народ на народ и царство на царство и биће глади и помори, и змељотреси по свијету.

А то је све почетак страдања....

Али ко до краја претрпи, тај ће бити спасен".

Велико је Клубе, намотано добро, ко зна када : почело је да се одплиће. Али слаба вајда од тог плетива, кад је начињено од старих џемпера, нова вуна ако је и упредена, то је зато да би преварила, ако буде могуће , и изабране...

4

(Преношење моштију)

Верујем да бих, када би ми поверили да направим инвентар преношења моштију кнеза Лазара, био довољно луд да се тог посла прихватим. Векови су као сита и решета просејали довољно ствари и неходно сачували за себе. Прошлост је осакаћена, обезглављена, као Јован Крститељ и као кнез Лазар.

Лазар је пошао у бој, као вожд, не као војсковође које командују из позадине и чекају на исход без огреботине. После пресудне битке, Лазар није пребројавао мртве непријатеље, није наплаћивао победу. Имао је преча посла.

Обретеније главе кнеза Лазара чини се да је чудо, које је народ измислио, или калуђери, у сваком случају у вези је са слободом, Богом и његовим намерама.

Не пораз, слобода је судбина Срба од Косова до Раванице. Од Лаба и Ситнице до Сент Андреје и Русије нисмо се огрејали на истој ватри.

Чувари Лазаревих моштију, од првог до последњег, нису писали мемоаре. Не беху ни грифони ни лавови. (...)

Једина ствар којој су кроз векове остали верни Срби на челу са својим истинским Вождом јесу бдења, служба поразу и слобода. Читава би књига била потребна да до танчина опише линију која повезује места до којих су стигле мошти, које су имале чудесну моћ и невидљиву погонску снагу. Када се Кнез врати у свој дом, под Кучај планином, у гробну задужбину коју је саградио о свом трошку и о своме хлебу за своју душу, онда ће и прошлост почети да превире као вино.

Нестаће слаткоће и киселине...

5

(Црна свадба)

Прошли су сватови са црним петлом у руци, барјацима и пуним бардацима.

Дарове су носили у корпама прекривеним белим прекривачима. Успут им се прикључили чудни ненанци празних руку. И потегавши из бардака, почеше да лају.

Завада наста око мираза.

Папирнати новац не даје се у мираз.

Неко потегну нож, а неко пиштољ.

Грдно крвопролиће наста.

Невеста је узалуд тражила свога младожењу и мртве није ни покушавала да преброји ...

6

(Невероватне ствари)

Несрећника (читај : самоубицу, ковача) укопаше изван гробља, са напереним удом. Сељанкама, које су га окупале, можда се онајвише због тога привиђао ноћу са удом Пријапа и очима крупнијим од челиканца. Давали су му помане три године редом, јер овим народом влада Култ мртвих, али и после тога наставио је да навраћа у своју затворену ковачницу и да шири Страву. По месечини, улазио је у авлије и баште, у штале и амбаре, у удовице и богомољке, и најдуже се задржавао код опајдара и копилуша, између шимшира и јасмина, у сећању.

И то му не би доста, него поче да се меша са снашама и источницама и прави - вампировиће...

ФАРМА ПОСКОКА

7

(ХРОНИКА, верзија А)

Рат се удагњавао, порези су повећавани.
Око Ђурђевдана није слављен Ђурђевдан, нису певане
песме ђурђевске, већ неке друге.
Нису певане у порти, већ испред зем. задруге. Тамо су
говорили и певали углас неке друге ствари. Ваљда је све
то требало да се чује надалеко. И из суседних села
одјекивале су исте песме и ствари ...

8

(ХРОНИКА, верзија Б)

Декретима се може штошта побољшати на гробљима.
Дошло је друго време - велико ферије народне
демократије и корачница...

Дотрајала одеда и трн кроји.

Дошли су други закони, уместо једног јединог једнаког за
све, који се не темељи на главама и члановима, већ на
образу.

Дошла је Сила, која Бога не моли и која ће се са временом
устајати као расо до злог бога!

Дошле су непогоде и суше,
вађење воћњака и винограда,
запуштање воденица.
(Око кућа расте бујан коров.)

Дошли су славни писци, што у кућној радиности трукују
биографије врагова, као сувенире.
Под изговором рушења старог, рушени су салаши и маг-
азе - свиње се слично понашају кад их обузме ришкавица!

Неко је однео и сакрио Угаони камен -
изнова треба клесати камење за темељ.

Још се није родио клесар, ни човек који ће све разумети и
заплакати над судбином.

Ћутање је прешло у навику.

Отварам трап, вадим кромпир,
одвајам трулеж и клице.

Слама из трапа има пожутелу боју тестаментата...

Писац ХРОНИКЕ зна: Раздаљину, између Бога, ћурана, пауна и писца ХРОНИКЕ, још нико није почео да мери, можда зато што је огромна?

Бог је високо, а грешке су много ближе.

Грех је још ближе, у самом дну срца.

Паунова још има у зоо- вртovima,
у паровима шетају испод високог дрвећа,
приклањајући се сенкама и тишини,
као фламингоси, крицима перивоја,
крицима рајских птица.

А ћурака се намножило толико, да нарашћују једне друге!
Где је ћуран, који им треба, заљубљен у себе - налик на
све друге ћуране - што се шепуре својом територијом, и
нарогуше и оглашавају, чим се неко други приближи,
петао, пас, твор или мачка, или случајни пролазник?

Испилиће се ускоро, испилиће га виори, који изненада
долазе. И тад се неће смањити раздаљина између Бога,
ћурана, пауна и писца ХРОНИКЕ...

Нађе се још понеко ко се осмели
да у љубавном загрљају,
у грчу своје невесте по коју реч изусте.

Краља Александра Карађорђевића
убио је вампир.

Ноћна балканска мора.

Троја је разорена због једне жене,
то је оно на шта рачунају и балкански покровитељи, у
њиховом су рачуну старе мржње, кавге и неспоразуми.

Затворим једна врата, отворе се толика друга. Премаја
мирише на ужегле заблуде.
Данас сам схватио најгоре. Читајући роман
НА ДРИНИ ЋУПРИЈА, заправо XXI - XXII поглавље.
Сетио сам се речи великог хрватског католичког прелата
Јураја Штросмајера : " *Наши су људи ојседнуџи Босном
и Херцеговином, као рода јајеџом...*"

Аутроугарска је мртва, да, али да се повампирила,

ФАРМА ПОСКОКА

сведоче бебе набијене на шиљате летве плота, српске цркве унутар којих касале Србе секирама и ножевима ... велики железнички мост упола срушен бомбардовањем, на коме кољу и бацају у Саву, мутне и кржаве воде Саве и Дунава које су носиле толико лешева на које су падала јата гаврана, поклана свадбена поворка извађена из Дунава близу Карабурме, скрнављење ковчега кнеза Стефана Штиљановића, разбацане свете мошти цара Уроша,

крађа из ковчега кнеза Лазара :

1. сребрни позлаћени крст за целивање,
2. пар сребрних наруквица филигран израде,
3. пар сребрних пафта,
4. митра, по традицији Патријарха Арсенија III , украшена камењем и бисерима... итд., итд.

Сад је много јасније,

долазе времена када ће оклевање бити горе од смрти. Врт је претворен у алуку, у баруштину на чијем дну има довољно гмазова и гадости. Сврачци гутају кочоперне гусенице.

Видео сам жену која је октинула цвет из врта величине маџег ока, сакрила у недра и осетила руку која вршља. Која разголићује људску душу.

Пала је киша и збрисала трагове

које сам обележио врбовим пратовима.

Пале су звезде. Згасле. И то није све.

Неком ћу предати архиву коју су брижљиво

чували чланови неколико генерација моје фамилије. Сад само неколицина зна оно што треба да се догоди, што је започело, што је записано у пророчанству.

Пророк је, расејан, идући улицом отишао далеко испред догађаја. Наставио да лута пољима, стрњикама, привржен неким датумима које ће много касније обележити.

Мимоишао се са сопственом смрћу, са зимом, пролећем и летом. У јесен је угледао јато дивљих гусака, без предводника. Иако су летеле даље, и даље, клину је нешто недостајало. Јато је памтило осим места на коме се срушио предводник и дужину пута.

Фригидно племе је оно које је изабрало утабане путање, једносмерну улицу, усавршени закљон у коме се теши дрогом.

Страх ме је од Јавне Куће.

Понизни су они који се понедељком наглас јављају. Задње мисли човека гурају дубље у пећину. Набасао сам на једно јато, које је управо полетало из мочваре. Препознао сам карике проклетства. Људи који долазе, са зубима оштријим од шила. Кезе се са венцима лука око врата, глођу кости изукрштане и шупље. Ништа није

свршено, на реду су оцеубиства.

Црни косови се гнезде на рушевинама. Цивилизација је победила кугу, динамит је поштетио цивилизацију. Они који су против мишљења, религиозно су оронули. Као красте кожу, буђ је прекрила унутрашњост пећине. Пукотине се затварају као усне, гутају историјску нит. Изговарају се страшне речи иза дуплих врата и прозора, а оно што пише у поверљивим актима добро закључаним у сефовима близу је безумља. И неистине постају вредне. Али и истина добија, незнање, повећава њену вредност временом. Одмандаљују се засуни који су до скора били замандаљени. Ко зна шта све има иза њих?

Халејева комета претходила је катастрофама, биланси Првог и Другог, грађанских ратова, као да су заборављени, као и присебност. Мислио сам да ће крај XX века бити кишовит и успаван. (Тешко оним народима који имају кумове и које поново и поново покрштавају.) Несрећни су они народи чије гробове преоравају, цркве скрнавe, а жене и децу силују. Позлеђене су старе ране које никада нису биле ни зацељене. Грудве снега топе се на фасадама, након штрајкачких најезди. Силовање речи постало је уносно за неке, као и подметање и извртање чињеница. Мом народу не преостаје друго до да шије покровце, нариче.

Нема више наде. Ни бега на север.
Макијавели је овековечео апсурд.
Апсурд је постао збиља.
Покровитељи ћутања се држе тога изума и дандањи.

Дошло је оно што је требало да дође,
што прижељкује власт, кад су пријатељи као огледала,
која бележе и најневажније појединости. Људи немирних
савести имају мука, јер су им се у глави намножила
огледала.

Пећина расте као вулва, и као узбуђена женка може да
прими чудовиште минотаурских фалусних димензија.
Нема већег проклетства од сумње коју човек усади.

Страх ствара невероватне савезе.
Сваке вечери саслушам временску прогнозу. Родила се
једна партија усамљеника којој је суђено да игра као на
позоришним даскама у атмосфери која подсећа на агони-
ју и трагедију.

Ретки су они који се могу присетити поратних свадби.

Држава која има превише тајни,
нема верних поданика.
Све више је оних који ћуте, а они који највише ћуте и који

ФАРМА ПОСКОКА

су одлучили да умру ћутећи, шире колеру.

Они који никада нису рекли оно што мисле и осећају, неће се смирити ни у смрти.

Они који су се сакрили у хајдучке зимовнике, одшкринули су врата да видимо вулву из које се помаља глава новорођенчета.

Изумрле су свраке, зловреме и крешталице, које су најављивале присуство човека, терале на узбуну. Тад смо поново почели да размишљамо, у ствари сећали смо се ствари које смо заборавили, и сећања су навирала као глисте после летњег пљуска.

Није лако говорити праве речи.

Није лако ићи путем криомице.

Није лако писати стихове.

Није лако умрети усамљен.

ВАМПИРОВИЋИ*

Села су десетковали, стоку поклали као вуци и развукли по спрудовима. Најбоље комаде меса приграбили су себи, а остало препустили вранама. Не крче путеве, него газе и ломе што им се испречи.

Долазе из ритова и баруштина које базде на карабит. Говоре неразумљиве речи.

Терају магарце претоварене робом сумњивог порекла. И има их доста, не могу се пребројати, као ни мрави ...

* Рукопис **Вампировићи** претходно је имао наслов *Поврајно коло*. У рукопису су још биле дуже песме *But to come back to my problem*, *Поврајно коло*, (ушле су у другу, шесту Лукићеву књигу, у *Брод лудака*). Већина песама, претходно објављена, по нашим часописима, у овој књизи одштампана је писмом STimes, песме које се овде први пут објављују одштампане су курсивом. Иначе, на првој страници рукописа *Поврајног кола*, оног који је *Просвети*а накнадно вратила, беху упутства за слагање и прелом *исписана руком Бољдана Појовића* ... Редослед песама у књизи је промењен, као и наслов једне песме. Све остало је онако како је првобитно било, написано и објављено у периоду 1988 - 1990 . године. - Крајем 1994. - 2. септембра 1995. (М. Лукић) (Напомена приређивача, објављена у *АЛМАНАХУ за живу традицију, књижевности и алхемију*, 1/1998, Београд)

САДРЖАЈ

I

У вагону Розанова	5
<i>ПРИЗИВАО сам воду муџину, ђенушаву</i>	5
ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (1)	6
НЕПРИЛИКЕ	9
САЊАЈУЋИ О ФАРМИ ПОСКОКА	9
НА ОБАЛАМА ПОДЗЕМНЕ РЕКЕ	10
ЦРНИ ВЕТАР (<i>привиђење</i>)	11
РИБА ЦРВЕНА (<i>басма против урока</i>)	11
ПОЉСКА МУШТИКЛА	12
ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (2)	15
ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (3)	16
ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (4)	19
ВАНРЕДНО СТАЊЕ	28
ДНЕВНИК НАЛИЧЈА (5)	30

II

Оснивач подземне престонице	33
ЛЕВА РУКА КРСТА НЕМА	33
ДЕТАЉИ СА СЛИКЕ ЈЕРУСАЛИМ	39
ЗАШТО НЕ ЗАБОРАВЉАМО МРТВЕ?	42
СТОЦИ ПРОТИВ УРОКА	43
БАЈАЊА ПРОТИВ ШТЕТОЧИНА, ОД ЛОПОВА, ОД ДЕОБА	44
ПАД ИКОНЕ	46
ПЕТРОВДАН НА САЛАШИМА	47
ЦВРКУТ ЦАРИЋА	48
ИЗВЕШТАЈ СА САХРАНЕ	49
ОСНИВАЧ ПОДЗЕМНЕ ПРЕСТОНИЦЕ	51
БАСМА (од црвеног ветра)	54

III

СТРАШНИ СУД (деталји), 1.....	56
Румунија је на реду	56
(У цркви ортодокса)	57
(CASA CENTRALA A ARMATEI)	57
(29. јули 1989)	58
(Темишвар)	59
(ЈЕЗЕРО ХИЈЕРЕСТРАУ)	59

(6. август 1989)	61
(МОЛДАВСКА ИГРА)	62
(МОЛИТВА)	62
КОЛАЦ, ПАЊ И ПРОКЛЕТИЈЕ . 1 - 12	63
ХАРОНОВ ЧАМАЦ	67
УЛАЗ У ПАКАО	68
ГЛАВА УКЛЕТЕ ДУШЕ У ТАМНОЈ ПЕЋИНИ (Из БЕЛЕЖАКА Ђоџа Николаја Јакушева)...	70
СУДИЈА	73
БУЂЕЊЕ МРТВИХ	75
ПРАВЕДНИЦИ	77

IV

Вампировићи	81
СУДБИНА	81
СКИЦА НОВЕ ТАЈНЕ ВЕЧЕРЕ (Детаљи)	81
(Кошава)	81
(О квасцу фарисејском - лицемерју)	82
(Вашар на отпаду)	84
(Приче)	85
(Јован Крститељ)	87
(Кукољ)	88
БАЛКАНСКИ СИНДРОМ	89
(Бестрагија)	89
(Сеобе)	90
(Крстовдан Срба на Косову)	91
(Преношење моштију)	91
(Црна свадба)	92
(Невероватне ствари)	92
(ХРОНИКА, верзија А)	93
(ХРОНИКА, верзија Б)	93
(ХРОНИКА , верзија Г)	94
(Балкански вампир)	94
ВАМПИРОВИЋИ	98
<i>Рукопис Вампировићи</i>	98

Библиотека
Добитници књижевне награде
Амблем тајног писма света

Коло I

Александар ЛУКИЋ
САБРАНИ РАДОВИ

ФАРМА ПОСКОКА

*У вагону Розанова. Оснивач подземне престонице.
Страшни суд (деталји). Вампировићи
(Прва књига сабраних песама)*

Прво дигитално издање

Редактор и главни уредник
Мирослав Лукић

Одговорни уредник
Димитрије Лукић

Лето 2008.

Edicija
ZAVETINE
Beograd
Serdar Janka Vukotića 1/13
E-mail
zavetine@verat.net
Web sajt www.zavetine.com
Blog <http://www.zavetine.blogspot.com>

ФАРМА ПОСКОКА

Александар ЛУКИЋ
САБРАНИ РАДОВИ

